

ZPRAVODAJ ŠRÁMKOVY SOBOTKY

DUBEN - KVĚTEN 1969

ROČNÍK VI — 4-5

NA KŘÍŽOVÉ CESTĚ

*„Na křížovou cestu jsem se vydal,
abych shlédl ztrpklý úsměv kraje...“*

Brána — skála prořatá lomeným gotickým obloukem, tak příznačným pro vědce-historika, který tomuto kraji lesů, romantických jezírek a skal věnoval své životní dílo. Zakryt je trávou, mechem a kapradím tento památník vítající poutníka tudy procházejícího písčitymi úvozy, tu mezi obilím, tam opět ve stínu stromoví, údolím naplněným svěží zelení luk s úzkolistým rákosím, kosatci v bažinách, přecházejících poněkud v klidnou hladinu jezírek, oživených kachnami, lyskami a drobným vodním ptactvem, které porušuje tajemné ticho svým písotem a štěbetáním. Bujný porost mlází a křovin, mezi nimiž se vine křivolaká stezka, otvírá v úsecích výhled do strží a koutů divočiny, vítá poutníka do této džungle Českého ráje, do jehož středu zcela ponořen je hrad Kost — do lůna lesů, dolin a jezírek. V lesku jejich hladiny se odrážejí bělošedé skalní stěny s přísátými křivými sosnami, tisknucími se k sobě jako dávní přátelé.

Tam v Plakánku si najde milou Roubenku, aby se osvěžil křišťálovou vodou, a jako ve snu slyší Šrámkův verš:

*Tam k ní musíš časně zrána
a tiše, tiše jako duch...*

Kam vede odtud stezka bloudícího poutníka?

Spočinul již ve stínu staleté lípy Semtinské a zadíval se do její rozeklané koruny. Mohutná ramena objímala blankyt nebes, kam jen mohla ve svém velkorysém postoji dosáhnout, a vítala každý příval, bouři, jas rajského slunce, tajemství temných nocí v nezlomné víře v blahu budoucnost a ve svou věčnou sílu, napájející pokolení za pokolením opojným douškem krásna a mohutnosti. Jako památník věků zdobí cestu k Humprechtu nad Šrámkovou Sobotkou.

Rozkošný — až úchvatný je pohled s ochozu kruhovitého lovcího záměčku na požehnaný kraj. Až k nedozírnému obzoru, až do říše meteorů, až tam, kam slunce chodí spat, až do srdce země je odtud vidět.

V rozkošném parku, pod tímto majákem, který tu téměř na hranicích Českého ráje svítí čarovným zjevem let minulých, přisedl jsem si na březovou lavičku k stařečkovi, který už mnohou brázdou života vyoral a jeho skráně kvetly starostmi, oči však plály láskou k životu a k tomuto kraji. V životě prošel křížovou cestou nových poznání, vybudovaných nad hroby věrných myslitelů, na něž zůstala jen smutná vzpomínka. Jeho vypravování bylo vskutku zajímavé:

„Poutníče, který bloudíš po zákoutích tohoto pozemského ráje“, — zahájil své vypravování od vyhlídky na širý kraj,

„zavítej do zapomenutého kouta křížáneckých lesů, kde před několika sty léty stála Kálvárie věrných křesťanů. Smutně hučí křížánecké lesy, hřímají tu mocné

hradby hvozdů od Kumbálova až k Veselici a k Řitonicím. Příval bouře přinášel mraky, valící se na Křižánkem, posledním to výběžkem Českého ráje.

Nedávno jsem tudy kráčel v úctě a v němém pohnutí, a jako ve snu viděl jsem ty věky před sebou, tu křížovou cestu, kterou prošli venkované-ochránci zákona božského a utěšovatelé věrných křesťanů v dobách dobrých i zlých. Před mnoha léty tu stával dřevěný kříž a pod ním klekával zástup v pokoře před věčnou a jedinou pravdou boží, a zde ve stínu božské přírody byli do lesní prsti pochováni bodří zálesáci s duší věrnou Kristovi. Později tu byl vystaven kostelíček svatého Kříže, pevně do čtyřhranného kamene, z něhož svolával zvonek Martina Šmída věrohodné občany k modlitbám. Byl to blahý věk zapadlých obránců víry, kdy duch velkého Mistra Jana a jeho čistá pravda musily být chráněny od kalu a zlovůle jeho odpůrců. Práce a modlitba byla údělem života v křížáneckých lesích a vřelá útěcha uklidňovala duše těchto lidí dobré vůle. Duším jejím, zjizveným starostmi a lopotou, však tehdy nikdo nerozuměl, místo duchovního lékaře a utěšovatele šlo se na dobré zálesáky se zlostí a rvavostí, jak napsal ve své kronice o Křižánku J. Pícek.

Tehdy vycházela nad křížáneckými lesy jasná hvězda betlémská a v modlitbách a v nábožném zpěvu a rozjímání vítali občané, z většiny zelenolhotští, krásné jaro roku tisícího sedmistého devatenáctého. Křížánecké lesy ozdobily se svěží zelení mladých příz a prožívaly v ptáčím opojení své blahé sny, posvěcující štěstí duší, spojených tu v posvátném místě ve svazek nerozlučného věrného přátelství na život a na smrt. Jasná duha klidu a míru klenula se v nádheře barev nad záměčkem Humprechtem. Vycházejíc z modravých mlh Kostecka a zapadajíc za klenot Českého ráje — za malebné Trosky...

Živý tento přírodní zjev blahověřil Tvůrci té neskonale krásy, prosycené láskou a božím zákonem.

Jaro v závoji ranních mlh, jejichž stříbrné krůpěje spočinuly na zelení trav a lupenů, spřádalo s bělostnými květy sněženek a se zlatem blatouchů, orsejů a smetáněk líbezných sny pro nový život, který se z pupenů a vajíček tlačil na světlo boží a volal do křížáneckých lesů k děkovným modlitbám a projevům oddanosti Tvůrci pravdy a krásy. Nezměrná radost naplnila srdce všech věrných nad štěstím, které svou přízní poctilo požehnaný kraj.

Radost a pocit štěstí a duchovního blaha však netrvaly dlouho. Jedna z hrůzných májových nocí naplnila nesmírným smutkem vše, co opěvovalo vzkříšení přírody — rodící kraj, a ohlas díky němě zapadl do hloubi sténajících lesů. Černý das prokletí zafal spáry do bílých prsou až téměř k horoucímu srdci lidu. Jako zlomocný, zkázonosný blesk z dábelkých rukou ohromil štěstím kypící kraj ukrutný čin libáňského jesuity faráře Stelly, který spolu se starohradskými vrchnostenskými pomocníky vloudil se v temné noci do Křižánku, dal rozmetati

posvátný husitský stánek a veškeré bohoslužebné věci odvezl neb zničil. Nelítostná smrt kosila jednoho po druhém, duchovním žalem zdeptaného, a do plodících dní smavého léta šuměly křížánecké lesy již jen žalmy a vznášely žaloby nad zlobou lidskou, naplněnou nenávisí a pýchou.

Tam v jejich lůně dříme svůj věčný sen řada bohumilých zálesáků, jichž duše, vtěleny v mohutné duby, posvěcují útočiště husitů a českých bratří, kteří sem spěchávali před válečnou vřavou a běsem jezuitských služebníků.

Zarůstá trávou a keři Křížánek a stezka k němu zvlhčena slzami, hořem a potem. Křížová cesta skončena. Po Kalvárii tu zbývá kříž, sám starobou sešlý, a holá místa lesní prolákliny. Prach a popel je již z těch, jimž pohřební píseň v žalu pěli věrní druhové a milé křížánecké lesy.

Odmíchl se stařeček a sklonil se k zemi, jakoby uctil světlou památku obětí pravdy, lásky a věrnosti souseďské.

A bylo kolem posvátné ticho.

Při projevu vřelých díků setkaly se naše pravice a oči, jimiž bylo vidět do srdcí vyvážených a vroucně milujících. — Hluboko pod námi, za zlatými se lány polí — černaly se ony křížánecké lesy, jež byly svědky dramatu a útočištěm v bídě a utrpení.

Po létech se opět k Tobě vracím, kraji milovaný, tentokrát vstupuji s posvátnou úctou po měkké stezce do křížáneckých lesů a saji tu vůni dneška, vůni mládí, jež tu vzešlo z čisté víry, naděje a lásky duší, vtělených do kmenů věkovitých pamětníků dávných časů. Trnová koruna ze šípku a hloží objímala ono posvátné místo, kde věčný sen pod zemí sní křížáneckí boží bojovníci.

Zarostla mechem křížová cesta, a jen vzpomínka jako píseň lásky bloudí myslí a nad ní šumí opět v klidu a míru — křížánecké lesy...

Sedmá ze sbírky vzpomínek a úvah:
„Stezkami do ráje“
Pro chvíle rozjímání nad krásami
Českého ráje napsal
Břetislav Fínke

Ještě o literární pozůstalosti Fráni Šrámka

K článku téhož názvu v 1. čísle tohoto časopisu podávám ještě tyto doplňky o písemnostech Fráni Šrámka v literárním archivu Památníku národního písemnictví v Praze.

V literární pozůstalosti Viktora Dyka je také rukopis Dvě království s podtitulem: scénická improvizace, 15 ll., 4°, kde na poslední stránce je datování: duben 1902. Není tedy uložen v archivu Fráni Šrámka v Sobotce, jak uvádí Fr. Černý v poznámce k doslovu ke knize Červen a jiná dramata, 1959.

Z korespondence uveďme nejprve Šrámkovy dopisy nakladatelům: Fr. Borovému 3 dopisy z let 1920—1925 a Břetislavu Marii Klikovi 9 dopisů z let 1921—1940. Tu je i opis Šrámkovy básně Nejnebezpečnější soupeř (2 ll., 8°) a soubor anarchistických básní Fr. Šrámka,

otištěných pouze v časopisech, strojopis, 35 ll., 8° (připravený zřejmě k vydání tiskem).

Kromě toho jsou v literárním archivu ještě tyto Šrámkovy dopisy: dramaturgovi Fr. Kholovi 8 dopisů z let 1912—1927, básníku Valdemaru Vylefalovi 1 z r. 1919, literárnímu kritikovi Janu V. Sedlákovi 1 z r. 1924, překladateli Boh. Vydrovi 1 z r. 1926, redaktoru Ivanu Herbenovi 2 dopisy z r. 1928, překladateli a redaktoru Literárního světa Jiřímu Ježkovi 3 dopisy z let 1921—1928 a spisovateli Jiřímu Mahenovi 1 dopis z r. 1937.

V závěru žádá pisatel těchto řádků, který připravuje edici korespondence Fráni Šrámka, pro úplnost o upozornění na majitele Šrámkových dopisů.

Dr. František Bařha,
LA PNP Praha - Strahov

O Josefu Mánesovi a Sobotce

První poznámka se týká místa, odkud Josef Mánes zachytil svou známou kresbou pohled na Sobotku s Humprechtem. Je to kresba velmi jemná a virtuózní. Není jistě náhodné, že si Mánes zvolil větší odstup od města; mohl je v krytu stromů lépe zapojit do krajiny. Máme v Sobotce téměř soudobý příklad jiného přístupu. Jsou to známé obrázky Jeřábkovy, visící na Humprechtě, které město zachycují zblízka a kde neobyčejně roztomilá naivita a realita výtvarníka, který ovšem zobrazované město dopodrobna znal, dovoluje dokonce počítat a určovat jednotlivé domy. Situace tehdy byla ovšem daleko jednodušší. Město zachovávalo zhruba ještě středověký půdorys. Dnešní výtvarník by musil uvažovat o začlenění řady objektů, které panorama města velmi podstatně ovlivňují (škola, spořitelna, panelové domy, obecní dům). Mánes měl pozici jednodušší a dovedl z ní vytěžit svým citem velmi mnoho. Šel dokonce tak daleko, že značně potlačil věžičku radnice, zato silně vyzdvihl na jedné straně Humprecht, na druhé skupinu kostela s děkanstvím a starou školou. V pozadí pod horizontem se krčí opět kreslířsky zdůrazněn kostelík v Oseku. Na první pohled je patrné, že místo, odkud je obrázek kreslen, leží někde na bořenovském hřbetu. Skutečně, vezmeme-li si reprodukci kresby (například v Knize o Kostí), najdeme je poměrně snadno. Při hledání nám velmi slouží skupina kostela. Především sanktusová věžička, která je vzdálena od těla hlavní věže. Vrchol jižního štítu děkanství přiléhá téměř k hraně věže. Osecký kostelík leží vpravo od soboteckého chrámu. Podle těchto bodů najdeme velmi lehce osu, z které Mánes kreslil. Srovnáme-li pak vzdálenost oseckého kostelíka od horizontu, výšku, ve které se střecha staré školy připojuje ke kněžišti, pak odhadneme snadno i výšku, kam Mánes vystoupil. Místo leží při značené cestě kolem dnešní Jindrovky vily k Hubojedům a Prachovským skalám, a to nad Hošicovou chalupou. Jestliže se Mánes při kreslení

obrátil, spatřil za sebou nad bořenovským hřbetem vyčnívající hroty Trosek.

Druhá poznámka je poněkud kacířská. Zvykli jsme si uvádět Josefa Mánesa jako častějšího hosta lékárníka Fierlingera v Sobotce. Vede nás k tomu jednak to, že se oba muži znali, jednak neobvyklé množství Mánesových výtvorů spojených se Sobotkou. Jenže — jsou nějaké konkrétní důkazy? Jedině tzv. Kostecký náčrtník, obsahující i vpředu uvedenou kresbu Sobotky. Ale v době jeho vzniku, tj. na začátku šedesátých let, už Fierlinger v Sobotce nebyl. Je možné, že u něho Mánes pobyl velmi krátce r. 1848 — Rudolfův pergamen, z něhož přejal téměř beze změny městský znak na prapor gardy, byl tenkrát ještě cennou a platnou listinou, kterou by stěžní správa obce dala z ruky. Kostecký náčrtník s množstvím detailů může svědčit i o tom, že ho vytvořila ruka poutníka, okouzleného prvním pobytem na Kostí. Namítnete mi, že existuje ještě celkový pohled na Kost, Josefova kresba reprodukováná v Knize o Kostí. Ten pohled ale není určitě dílem Josefovým. Je to skica jeho otce Antonína, pořízená r. 1833 jako podklad k akvarelu, uloženému dnes ve Vidni. I tento akvarel je v Knize o Kostí reprodukován, takže si čtenář může oba obrázky srovnat. Antonín Mánes si takové skicy pořizoval často, viz např. kresbu Železného Brodu z r. 1837.

Část Mánesova odkazu zůstala v Sobotce zachována. Prapor Národní gardy byl nákladně a pietně restaurován už před řádkou let, ale dodnes ho veřejnost nemůže v muzeu vidět. Také záležitost obnovy divadelního stroje nepokračuje potřebným tempem a bylo by třeba, aby ji vedoucí funkcionáři města důsledně sledovali. Roku 1970 uplyne 150 let od Mánesova narození a rok na to 100 let od jeho úmrtí. Obě výročí budou jistě slavena na celostátní úrovni. Přidá se k těmto oslavám důstojně i Sobotka?

Karel Samšiňák

Z HISTORIE NÁPISŮ NA STAVBÁCH

Pokračování

15. č. neznámé, záklopa v muzeu na Humprechtě:
Pochválen buď Pan Ježíš Kristus až na věky amen
Svatej milej Frolijane, chraň nás od ohně. Tato cha-
lupa jest vystavena v počestný obci vesecký z ná-
kladu Václava Svobody. Stalo se dne 26. srpna Ao
1809. [Text orámován barokními obdélníky, upro-
střed věnec s monogramem IHS. B, T]
16. č. 9, Josef Macoun:
Záklopa je nečitelná, majitel znal z paměti rok
„1812“. (T)
17. č. 7, JZD Libošovice:
Pochválen buď Ježíš Kristus. S pomocí Boží vyzdvi-
žen jest tento grunt nákladem Matěje Brychchyho
souseda z poctivé obce vesecké. Vynasnažil se prací
svou Jan Hortlík mistr tesařský. Ano 18 31/9 33.
[Záklopa přibita uvnitř na půdě, má sobotecký žlutý
rámeček a uprostřed v dvojitěm kruhu monogram
IHS. T].
18. č. 10, Josef Havlík:
Pochválen buď Ježíš Kristus až na věky. Amen.
Žehnej Bože domu tomu, vystavěl jsem nevíj komu.
Nákladem Jána Svobody Roku 1868. [Text orámován
linkami, uprostřed věnec z růžiček. Záklopa uscho-
vána na půdě. T].

MARKVARTICE [Miloslav Janatka]:

1. č. neznámé, daroval starosta Macoun muzeu na
Humprechtě:
S Pomocí Boží Vystaven Příbytek Tento. S toho Buď
Pochválena nerozdílná Trojice Božská s toho Dobro-
diní Jenž nám Prokázána byla. Při té práci oni i Ro-
dička Boží Maria Panna a všichni Svati a Svěťice
Boží — Jejich ochraně poručen Příbytek Tento.
Uchovej ho Bůh od zlé Příhody. Jenž se stalo Dne
5. Července Roku 1782 — I: SW. [Po obou stranách
jsou kruhy pravděpodobně s monogramy Ježíše a
Panny Marie. B, T]
2. č. 46, Marie Doškářová:
PP má letopočet „1807“.
Je čitelný pouze monogram IHS (T).
3. č. 29, pí Homolová:
S pomocí Boží vystaven dům tento z nákladu Jana
Kupce souseda poctivý obce markvacké. Svatej Flori-
jane, chraň od ohně dům tento i celou poctivou obec
ode všeho zlého. Dne 30. juní A. 1808. J. P. [Uprostřed
zobrazeny nástroje krejčovského řemesla: šídlo, nůž-
ky a žehlička. PP, T]
4. č. 1, Jirkův statek, památka I. třídy:
Záklopa nečitelná (T), PP uvádí letopočet 1809.
5. č. 47, Marie Syrovátková:
Nápis na záklopě nečitelný až na letopočet „1815“.
(T)

6. č. 52:
PP uvádí letopočet „1826“.
7. č. 70, Marie Folprechtová:
S pomocí Boží vystaven dům tento z nákladu Jana
a Alžběty Bartoňových Léta Páně 1841. [Uprostřed
nápisu orámovaného linkou je velká šesticípá te-
sařská hvězda. T]

osada Mrkvojedy [Vladimíra Rudolfová]:

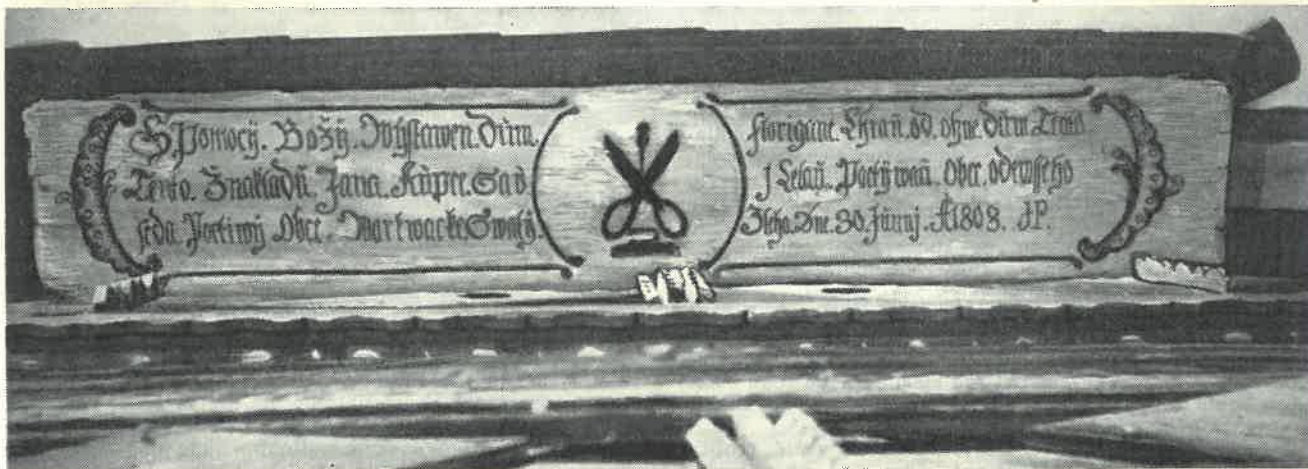
8. č. 3, Jaroslav Jakubec:
Pochválen buď Pan Ježíš Kristus. S pomocí Boží
a z nákladu Matěje Tomášů... ve vsi Mrkvojedy. Sv.
Floryane, chraň tento dům od ohně. Amen. Léta Páně
1798 dne 28. juní. [Záklopa je uschována na špej-
chaře. Nápis je rámován linkou a po obou stra-
nách barokními rozvilinami (PP, T, Tč: úsedlost za-
koupil r. 1799 Matěj Tomášů). Do sloupku vrátné
stodoly je vyřezán letopočet 1842.
9. č. 12, nyní zbouráno:
PP uvádí letopočet „1813“.
10. č. 9, Jindřich Slavík:
Pochválen buď Pán Ježíš Kristus. Ty náš patrone
Svatej Floriáne ochraňuj a zachovej nás od pádu ohně.
S pomocí Boží postaveno nákladem Matěje Rudolfa
souseda počestné obce mrkvojské A. 1811/. 33 No 3.
[Uprostřed nápisu kříž. Záklopa nyní přibita zevnitř
na půdě. PP, kronikář Jindřich Slavík, T]
11. č. 1, František Rudolf, darováno muzeu na Hum-
prechtě:
Z boží pomocí postaven jest tento krunť z nákladu
Františka Kupce souseda mrkvojského. A Panna
Maria vyžádej a zachovej ode všeho zlého. Dne
26. června roku 1846 [Uprostřed nápisu ve věnci
Panna Maria s Ježíškem v náručí. B. T]

osada Příchvoj [J. Zelinka]:

12. č. 36, František Kupec:
Toto stavení s pomocí Boží vyzdviženo z nákladu
Matěje Kupce roku 1800 (?) [Na prostředním sloup-
ku pavlače letopočet opravy „1857 J. K.“ (Jan Ku-
pec). Na studni býval letopočet 1711. PP, T]
13. č. 16, Alois Tůma:
S pomocí Boží vystaveno jest toto stavení z nákladu
Jana Linky souseda obce Rakovské. Bože račiž skrze
přímluvu Marie Panny tento dům ode všeho zlého
ostříhati. Léta Páně 1838. [Uprostřed v kruhu Matka
boží. Záklopa nyní přibita zevnitř na půdě. T]

osada Skučina:

14. č. 4, Marie a František Balcarovi:
Záklopa je těžko čitelná, lze přečíst jen konec ná-
pisu „Dne 10. Máje 1828“. [Uprostřed v kruhu sym-
bol IHS. T] (Pokračování příště)

Záklopa z Markvartic č. 29

POMÍSTNÍ JMÉNA VE SKUŘINĚ

Také ve Skuřině jsou zachována zajímavá pomístní jména polí, lesů a luk. Některá připomínají staré události či hospodářskou činnost našich předků, jiná jsou novější a některá jména už neumíme nijak vysvětlit.

Jdeme-li po silnici od Mrkvojed ke Skuřině, přicházíme nejprve na malý kopeček, kde se říká **Na Jáně**. Stávala tam kdysi socha sv. Jana Nepomuckého, která byla počátkem tohoto století přemístěna a můžeme ji dnes vidět v zatáčce silnice ve Skuřině. Také se zde říká podle blízkého lesa **V boroví**. Pole po obou stranách silnice se jmenují **Na vrších**. Za těmito pozemky se říká **Na čtyřiceti**, asi zde kdysi býval velký lán o výměře 40 strychů. Dále k lesu pak je pole **V rykách** (asi z němčiny), **U Švorcového lesa** a **U Podobskovy studánky**. V sousedství lesa jsou pole **U trianglu**, **Na pískovém kopečku** a **U jezírků**. Vysvětlit přesněji nelze pojmenování lesa **U Štěpánky**. Směrem ke vsi se další pole nazývají **Na předevisi**, dnes tam stojí kravín JZD. Nedaleké louky se jmenují prostě **Palouky** a sousoší Božích muk bylo podnětem i pro název okolních pozemků — **U Božích muk**. Toto krásné sousoší, dílo lidového truhláře a sochaře Jana Zemana ze Žernova z roku 1843, bylo nedávno neznámými pachateli zničeno a jeho zbytky poskytl smutný pohled.

Ale pokračujeme v obchůzce obecního katastru na pouť za pomístními jmény. Od Božích muk k lesu ležely obecní pozemky a tam se také říkalo **Ve vobci**, **Na obci**, dále **V zahradě** a **U lomu**. Při silnici ke Lhotě Zelenecké vpravo jsou pole **Na oběsilce** a stejně se nazývá i sousední les. Důvod pojmenování není známý. V sousedství je pole **U třech vousů**, pojmenované snad podle chudší půdy. Pak už se pozemky pomalu svažují, voda přirozeným spádem odtéká do Roklí a proto se zde říká **U srážku**. **Rokle** je hluboké údolí vlevo u silnice, okolní pozemky se

jmenují **V roklich** a **Za rokleta** (množné číslo). Dále pak je pole **U Lhoty** již v blízkosti Zelenecké Lhoty. Odtud směrem ke vsi jsou **Vápenice** a písčité pozemky zvané **Na písku**, **Za písky** a **Na hrobce**. Ještě blíže je pole **Na vohrádce**, **U louže** a **Za humny**. Při silnici proti Božím mukám bylo pole **Na váčku** (= větrné návrší), **Na dubovce** a **U hrušky**. Po cestě Za písky přijdeme ke zřícenině stavby **U staré suširny**, kde se také říká **U kovárny**. S těmito pozemky sousedí pole **Na Bartoňovém** podle bývalého majitele. Chudší louky, strážky a pastviny se jmenují **Na poustkách**, pásal se tu dobytek z celé vsi. Lesům v blízkém údolí směrem k **Bukovině** se říká **V nádvkách**. Dole v údolí se nachází několik osamocených stavení **V Peklách**. Všechny pozemky v okolí údolí se jmenují podobně: **V Peklách**, **Nad Pekly**, **U Pekel**. Nedaleko odtud klapával mlynář a pozemkům se stále říká **U mlejna** a **Nad kolem**. Při cestě ke vsi je třešňovka **Na stráni**. V sousedství bývalého statku **U Doleňů** (Švorců) byl v louce zapojen na silný pramen vody trkač, který ji dopravoval do celého hospodářství. Dosud se tam říká **U trkače**. Úrodné stráně položené na jih se jmenují **Karpaty** a malému údolíčku v nich se říká **Na pepřovce**. Pak je zde několik lomů a polím v jejich blízkosti se říká **V lomě**, **Nad lomem** a **U jámy**.

Při silnici do Vlčího Pole jsou ještě daleko od katastru obce vzdálené louky a lesy skuřinských majitelů. Říká se tam **V oborách**.

Uprostřed Skuřiny je starý hostinec **Na Skále**, hostinským se také přezdívalo „Skaláci“. Dnes není v provozu a pustne.

Za pomoc při zpracování tohoto článku děkuji panu Jindřichu Slavíkovi, kronikáři z Mrkvojed.

Josef Vlček, kronikář

Když se v Kdanicích první zvonek stavěl

(Ze zápisu ve staré obecní knize kdanicé)

Léta Páně 1843 byl zřízený nový obecní zvonek ve Kdanicích. Je 44 liber těžký a jedna libra koštovala 2 zlatý 15 krejcarů. Ouhnrkem koštoval 99 zlatých. Roku 1844 byl postaven a posvěcen byl na svatého Jana Křtitele ve chrámu Páně v Sobotce a jmenován děkan Vetešník ho světil. Od posvěcení dáno 1 zlatý 40 krejcarů.

Dub je darován od milostivé vrchnosti. Za Václava Šolce rychtáře zřízený byl, za obecního Jana Horčíka.

Ale, že i k tomu svěcení bylo třeba povolení vyšší církevní instituce, říká nám zápis z archivu soboteckého děkanství, objevený Karolem Bílkem:

„Velectihodný pane děkane! K pronešené žádosti od 22. mája běžného roku se povoluje Ctihodnosti vaší, byste zvonek obce Kdanicé dle vydaného církevního obřadu o své újmě posvětití a k nábožné potřebě a užitku obce odevzdati mohli.

Z turnovského biskupského vikariátního úřadu v Libuni dne 8. června 1844. Antonín Marek, biskupský vikář a konsistoriální rada.“

Zápis v obecní knize pokračuje seznamem darů, kterými přispěli na zřízení zvonku sousedé kdaničtí:

Jan Brojír	1 zl. 5 kr.	Matěj Černej	55 kr.
Vdova Jirkova	55 kr.	Josef Brojer	55 kr.
Josef Kofátko	55 kr.	Václav Páv	55 kr.
Jan Boček	2 zl. 9 kr.	Jan Kofátko	55 kr.
Václav Šolc	2 zl. 9 kr.	z Trní:	
Alžběta Šumová,		Matěj Havlík	24 kr.
děvečka Šolcova	5 kr.	Podruhyně Havlíkova	7 kr.
Jan Horčík	1 zl. 59 kr.	Od obce povoleno	16 zl.
Václav Špicar	70 kr.		

Josef Linka, kronikář

Zajímavosti z Vesce u Sobotky

Jdeme-li od Sobotky na Kost romantickým údolím Plákanek, procházíme starobyloou vesničkou Vesec. Je v ní zachováno několik lidových dřevěných staveb, které jsou památkami I. třídy. Stojí v tvaru podkovy kolem velké jednohektarové návsi.

Vesnička byla založena asi koncem XII. století. Při vstupu do ní upoutá pozornost každého návštěvníka statný strom vévodící celé návsi. Je to stříbrný topol zvaný „Oliva“, který měří v objemu 7,20 metru. Byl na toto místo vsazen roku 1869 (tedy ne roku 1848 na paměť zrušení roboty, jak se traduje) a již předtím zde rostl jiný stříbrný topol, který byl pro stáří zvrácen roku 1867. Ten podle záznamu v kronice měřil v objemu 9,60 metru a bylo z něho 111 m³ dřeva kromě otýpek.

Ve středu návsi stojí pískovcová socha svatě Trojice od neznámého lidového umělce z roku 1829. Až do první světové války se u této sochy modlili ve večerních hodinách po celý týden před svátkem sv. Trojice děti i do-

spěl z obce „aby nám Pán Bůh úrodu zemskou dáti a zachovati ráčil“. — Jiný kříž asi z roku 1760 stojí za vsí u okraje pole před Plakánkem po levé straně.

Nedaleko odtud v údolíčku po levé straně cesty při okraji lesa stával malý vodní mlynář asi ze XVII. století. Stopy po něm jsou dosud znatelné. Před mlynem pod polem „Na obci“ býval rybník, ve kterém se přes noc nadržovala voda, aby se ve dne mohlo mlít. V tomto rybníku se utopil mlynář Janda, což se podle vyprávění našich předků stalo takto:

Bylo horko a čeledínové z Vesce se šli do toho rybníka koupat. Čeledín od Brixů z č. 7 se prý ani ne-naobědval, jak pospíchal, aby už byl ve vodě. Jmenoval se Matěj Tvaroh. Když se odstrojil, řekl prý těm ostatním: „Hoši, dívejte se, jak dlouho budu pod vodou“ — a skočil do rybníka. Dlouho se však neukazoval, tak pro něho mlynář Janda skočil — a zůstali tam oba. Lidé věřili, že je tam utopil hastrman.

Po Jandovi nastoupil v onom mlýně Michal Dlabola, který prý byl velkým pytlákem. Tehdy všechna zvířata patřila vrchnosti z Kostí, a když byl nějaký pytlák chycen, putoval do vězení, což se stalo i Dlabolovi. Pak mlýn pustli, nějaký čas tam ještě mleli krajánkové, ale

postupně bylo zařízení rozkradeno a v první polovině minulého století celá stavba spadla. Pozemky připadly vesecké obci, byly zalesněny a této části lesa se dosud říká „U mlýna“.

Josef Macoun, kronikář

UČITELSKÝ ÚSTAV V JIČÍNĚ

byl založen před sto lety, roku 1869. Sídli zde bez přestávky až do roku 1948, kdy byl zrušen. Od roku 1929 nesl čestný název Raisův státní koedukační ústav učitelů v Jičíně. Vzdělávala se na něm nepřehledná řada známých i méně známých učitelů. Z těch známějších jmenujme alespoň spisovatele Karla Václava Raise, Josefa Šíru, Františka Křelínu, Jana Knoba a Josefa Hiršala, hudebníky Bohumila Čenka a Oldřicha Hilmeru, pedagogy Josefa Kubálka a Jaroslava Mánka, průkopníka lyžařství Jana Buchara atd.

Sobotcecko vzpomíná na jičínský „učitelák“ vděčně. Vždyť se zde učilo mnoho synků a dcer ze Sobotky i okolních vesniček a ještě více absolventů školy zde pak působilo. Již v prvním ročníku 1871/2 najdeme Františka Hanuše z Markvartic a Františka Šumu z Horního Bousova, s nimiž dokončil učitelská studia i Václav Luštický, pozdější redaktor Věstníku soboteckého a učitel v Libošovicích. Prvním absolventem ze Sobotky byl Augustin Janatka (ve školním roce 1875/6). O dva roky později zde dostudoval Matěj Macoun z Oseka, první učitel Fráni Srámka na sobotecké škole. Roku 1880 absolvoval ústav Václav Dufek ze Sobotky (autor vzpomínky „60 let zpět“) a s ním i mladší bratr K. V. Raise Antonín, jenž v Sobotce působil na měšťanské škole. Po dvou letech čteme mezi absolventy jména Jana Hrdličky z Křeliny (otce Miloslavy Hrdličkové-Šrámkové) a Františka Pískače z Libáně, který působil na Samšíně a v Markvarticích, odkud čerpal náměty ke svým vlastním vědním pracím. A další a další jména známých učitelů nacházíme při sledování maturitních protokolů: Josef Straka z Libáně, František Šádek, Leopold Švandrlík, Josef Knobloch, Metoděj Bejr, František Hartl, Josef Taneček ze Spyšové, František Barkman z Rytířovy Lhoty, Karel Smrž a Ferdinand Mačenka ze Sobotky, František Doskočil, František Duchoň...

Koncem minulého století dokončili v Jičíně pedagogická studia hudební skladatel Jan V. Šolc, básník Vilém Peča (spolu s ním i archeolog Josef Severa a Karel Syrovátka z Markvartic) a roku 1900 i Josef Haken, pozdější předseda ÚV KSČ. Jako jedna z prvních dívek se zde podrobila maturitě r. 1908 Kateřina Špálová ze Žlunic.

Roku 1912 absolvovali ústav František Brouček z Dřevěnice a František Mareš ze Smrčí, dále celá řada krajevých básníků — František Stuchlík, Joža Zindra a autoři Edice Českého ráje Jaroslav Podobský, Jaroslav Šulc a Alois Havel. Výborným hudebníkem byl i druhý Jaroslav Šulc, působící později v České Lípě. K prvním poválečným abiturientům patří také Václav Kozák ze Železnice, František Krchov z Mladějova, Ludmila a Jan Kubánkovi ze Samšiny, Josef Hercík ze Stěblovic, Ludmila Thořová z Podkostí, Jaroslav Drozen z Čejkovic, Marie Brixová a Jarmila Ortová ze Sobotky, Marie Rousová z Planě atd. Roku 1924 je zapsán mezi absolventy ústavu i Václav Frýba z Radimi, dlouholetý redaktor Věstníku soboteckého a našeho Zpravodaje.

K mladším absolventům jičínského učitelského ústavu z třicátých let patří ze Sobotceka Anna Hejnová, Zdeňka Soboteká, Jana Vítová, Milada Syrovátková, Marie Káralová, Josef Hercík, Vladimír Bryxí, Ladislav Kořinek, Jaromír Plch, Jiřina Fleischerová, Jiří Zlatník, Vlastimil Michal a Stanislav Kopecký. Z posledního ročníku školy působí v Sobotce Josef Rejha z Jičína.

Není možné v této zkratce zaznamenat všechny. Ústav absolvovalo během jeho trvání celkem asi 130 žáků z bývalého okresu soboteckého a počet těch, kteří na Sobotceku působili, je ještě mnohonásobně vyšší. A to jsme ještě nehovořili o profesorech ústavu, mezi nimiž najdeme např. slavistu Franka Wollmana (třídního Joži Zindra), sobotecké rodáky Karla Smrže a Jaroslava Mencla, zakladatele soboteckého skautingu Bohuslava Řeháka, filology Jiřího Mrštíka a Josefa Veselého, redaktory Jaroslava Madlafouska a Josefa Beneše aj.

Dalo by se hodně napsat i o množství přednášek, které u nás profesori ústavu přednesli, o účinkování pěveckého sboru školy při odhalení Husova pomníku v Libošovicích a Švehlova pomníku v Sobotce, při otevření měšťanské školy v Dolním Bousově a při jiných příležitostech, ale to vše by vydalo na mnoho a mnoho stránek poněkud sentimentálního vzpomínání. A to raději necháme všem absolventům ústavu, kteří se scházejí na častých ročníkových schůzkách a stále se do Jičína vrací. L. K.

Sobotecká rodačka Ema Marešová

Aleš Doubrava

Jméno Emy Marešové není dnes ve veřejnosti už téměř známo. A přece patří významné české pianistce a učitelce klavírní hry. Narodila se v Sobotce 21. června 1882 v rodině notáře dr. Ludvíka Scheinera, který později působil v Hradci Králové a je zde pohřben na hřbitově na Zámečku. V letech 1890—1894 studovala klavír u Jankovy Virgilia Holfelda v Praze. Tento důkladný soukromý pedagog (odchovanec a později i učitel významného pražského Hudebně vzdělávacího ústavu Josefa Proksche), zůstávající věren prstové metodě, dal Marešové základy klavírní hry.

Od roku 1912 se zdokonalila ve studiu klavíru u hradeckého rodáka Adolfa Mikeše. Jeho pražský soukromý ústav byl známý a hojně navštěvovaný. Jako učitel klavíru hledal Mikeš nové metodické cesty, uplatňoval řadu pokrokových pedagogických myšlenek, takže dosáhl toho, že se jeho ústav stal významným konkurentem konservatoře. Zavedl vyučování pedagogiky, dějin hudby, harmonie, intonace a sluchová cvičení. Mikeš studoval v Berlíně u Elisabeth Calandové, která byla propagátorkou metody německého klavírního pedagoga Ludwiga Deppeho. Principem této metody je fixace, tzn. určité sepětí kloubů a článků celé ruky od špiček prstů až po lopatky. Tuto metodu tzv. fixované hry Mikeš přejal ovšem ne do důsledků, neboť svůj pedagogický názor si postupně korigoval hledáním a ověřováním u různých nových směrů.

Roku 1913 složila Marešová v Praze státní zkoušku a později, když si zřídila a spravovala vlastní klavírní školu v Hradci Králové, vyučovala výhradně podle metody Deppe-Mikeš.

Se svými žáky pořádala v hradecké Besedě velmi navštěvované a vyhledávané produkce a nedělní matiné.

Hradecký pedagog a hudebník Oldřich Vendler na ni vzpomíná: „Jako choť profesora zdejší reálky a jako opravdová dáma tehdejší společnosti hradecké byla všude nejen pro své umění a vzdělání vítána, ale pro svou neobyčejnou, ba přímo vrozenou elegantní a nevtíravou jednoduchost, upřímnost a vlídný úsměv jaksi předurčena, aby celou svojí bytostí spojovala krásu hudby s lidskou duší a byla skvělým pojitkem nejen lidí muzikantů, ale všech, kdož měli k hudbě, jejímu významu a poslání třeba jenom osobní sympatie či sklony.“

Poněvadž Ema Marešová měla z doby svých pražských studií značné umělecké styky v hlavním městě, byla také iniciátorkou mnohých významných hudebních vystoupení a nezapomenutelných koncertů českých umělců v Klicpeřově divadle v Hradci Králové (Firkušný, bratři Hájkové, Destinnová, Česká filharmonie, České kvarteto aj.). Sama také s některými koncertovala (např. Kocián, Ševčíkovo kvarteto, jihoslovanský violoncellista J. Tkalčič, Královéhradecké smyčcové kvarteto). Při různých příležitostech vystupovala Ema Marešová nejen v Hradci Králové (v letech 1919—1929 sedmkrát), ale i v dalších českých

městech i na samostatném koncertě ve Smetanově síni v Praze.

Významně se též zúčastnila organizace hudebního života v Hradci Králové. Když byl dne 19. listopadu 1919 založen hudební odbor okresního osvětového svazu, byla zvolena jeho předsedkyní, když profesor učitelského ústavu Stanislav Dobš pro zaneprázdnění volbu nepřijal, a stála v jeho čele až do roku 1923. S dalšími členy hudebního odboru Mikanem, Hršelem a jinými se aktivně účastnila příprav Smetanových oslav a výstavy v roce 1924.

Pro práci v hradeckém hudebním životě našla pochození u svého manžela, profesora Jana Mareše, který byl sám výborným violistou. Roku 1931 přišla s myšlenkou založit v Hradci Králové Volné sdružení přátel hudby. Ještě po osvobození v roce 1945 pracovala aktivně jako

předsedkyně hudební komise Ústřední místní rady osvětové. Z jejích žáků vynikli mnozí, zvláště nedávno zesnulá (15. září 1968) paní Jiřina Černušáková, choť profesora Graciána Černušáka, brněnského hudebního historika, který v letech 1905—1918 působil rovněž v Hradci Králové.

Emma Marešová zemřela v Hradci Králové dva dny před svou sedmdesátkou 19. června 1952. Celý její život byl naplněn hledáním krásy a službou umění.

A já nemohu svou vzpomínku na Emu Marešovou zakončit jinak, než jejími vlastními slovy z roku 1920, která jsem našel na jejím úmrtním oznámení:

„Není ničeho jiného mimo tento svět, z kterého je nutno vytvořit báseň nebo hymnus.
Běda těm, kteří to nepochopí.“

Zapomenutý učitel hudby osenického kantora Josefa Foerstra

Dětenice a Osenice na Jičínsku byly kolébkou rodu Foerstrů, kteří tu působili již počátkem 19. století. Významným členem rodu byl Josef Foerster, syn Ignáce Foerstra, učitele v Dětenicích. Josef Foerster se stal r. 1828 kantorem v Osenicích, kde působil jako vážený učitel, znamenitý hudebník, přítel a rádce všech spoluobčanů až do r. 1877. Hudební vloha rodu Foerstrů dostoupila vrcholu v díle vnuka tohoto osenického kantora, národního umělce Josefa Bohuslava Foerstra.

Hudební nadání osenického kantora Josefa Foerstra bylo třibeno znamenitým, i když dnes zcela zapomenutým českým hudebníkem Josefem Volkem, kterého osud zavál do němčelého Liberce. Stejný osud zanesl mnohé talentované hudebníky v 18. století do všech koutů Evropy. Osudy této české hudební emigrace jsou dnes dobře známy, i to, že to byli právě někteří členové této hudební emigrace z Čech, kteří zasáhli výrazným způsobem do vývoje evropské hudby. Za mnohé uveďme jen Jana Václava Stamice, zakladatele Mannheimské školy, Jiřího Bendu, tvůrce významných melodramů, jichž si vážil sám W. A. Mozart, a významného hudebního pedagoga Antónína Rejchu v Paříži.

I když liberecký regenschori a kantor Josef Volek [1768—1843], syn dětenického šafáře, je dnes již zcela zapomenut, uplatnil se jako hlavní původce hudebního vzdělání Josefa Foerstra, kterého jeho otec Ignác Foerster poslal do Liberce „na němčinu“ a aby se u krajana regenschoriho Volka učil hudbě, především hře na varhany a hudební teorii. Byl u Josefa Volka ubytován a denní styk s tímto výborným hudebníkem, který si i v německém prostředí Liberce udržel vědomí svého českého původu, byl pro hudební vzdělání Josefa Foerstra činitelem základního významu.

Liberecký archiv zachoval o tomto městském regenschorim a učiteli hlavní školy v Liberci řadu zajímavých zpráv. Josef Volek se narodil jako synek dětenického šafáře Pavla Volka 3. března 1768. Hudební vzdělání Volkovo se uplatňovalo, jak v té době bylo obvyklé, kantorskou hudbou ve škole i na kůru. Jako jedenadvacetiletý mladík získal Josef Volek v Liberci r. 1789 místo varhaníka a kantora. Roku 1806 se stal libereckým regenschorim a na tomto místě působil až do r. 1830, kdy se tohoto postavení vzdal. Právě někdy v období kolem r. 1820 u něho bydlil a hudební teorii a hře na varhany se učil Josef Foerster.

Josef Volek si získal v Liberci jako uznávaná hudební

autorita značnou vážnost. Vychoval řadu schopných hudebníků a zpěváků, s nimiž provedl v Liberci závažná hudební díla. Tak r. 1806 dával Haydnovo oratorium Stvoření, r. 1808 rozsáhlou kantátu téhož mistra vídeňského klasicismu Čtvero ročních období a na závěr svého působení v úřadě regenschoriho provedl Mši C-dur Ludwiga van Beethovena. Volkovo provedení díla Beethovenova nutno zvláště vyzvednout, vždyť skladby Beethovenovy nebyly v této době u nás ani zdaleka uznávány. Praha žila v těchto letech zcela ještě přežívajícím mozarovským kultem. Velmi kladně zasáhl Josef Volek i do života Josefa Proksche, potomního učitele Bedřicha Smetany. Josef Proksch se totiž navrátil po marném léčení své zrakové choroby ve Vídni do svého rodného města Liberce a rozhodl se, že se bude věnovat dráze hudebního pedagoga. Právě v této době, kdy se Josef Proksch připravoval na své budoucí povolání, Josef Volek se mu řadu let věnoval, přehrával mu a studoval s ním významná hudební díla klavírní pedagogiky a je zřejmé, že i Volkovy umělecké názory nezůstaly bez vlivu na vývoj mladého talentovaného hudebníka Josefa Proksche, který se pak po svém příchodu do Prahy r. 1830 velmi zasloužil o překonání stagnujícího mozarovského kultu i o probouzení díla Beethovenova.

Josef Volek si uchoval v Liberci po celý život své české povědomí. Svědčí o tom jeho knihovna, jejíž soupis je zachován v libereckém archivu. Je v ní řada českých knih, v době Volkova života jistě vzácných, např. i spisy Krameriovy.

O Volkově záslužné činnosti v Liberci se dovídáme i z jiných pramenů. Tak např. liberecký rodák, operní pěvec Franz Herzog, chvalně vzpomíná ve svých pamětech neúnavné práce Volkovy, který většinou bezplatně vyučoval v Liberci mnoho zdatných hudebníků. Jen díky veliké Volkově hudebně pedagogické práci mohl jeho nástupce v úřadě regenschoriho Florian Schmidt provést r. 1832 Beethovenovu Missu solemnis.

I když byla Volkova záslužná činnost v Liberci dobře známa, nelze se ubránit dojmu, že nebyla po zásluze oceněna. Snad tomu vadil jeho český původ. A tak se osud tohoto libereckého hudebníka, odchovance české kantorské hudby, učitele významného člena Foerstrova rodu, podobá osudu mnohých českých hudebníků, kteří v 18. století musili za chlebem do světa, světu dali své nejlepší síly a málokdy se dočkali ocenění své práce.

Stanislav Karabec CSc., odb. asistent PF Ústí n. L.

VZPOMÍNKA NA JOŽU ZINDRA

Josef Hercík

(Ke 40. výročí úmrtí 11. července 1929)

Na svého přítele Josefa Zindra, učitele a básníka, mám mnoho a krásných vzpomínek. Poznal jsem ho jako žáka sobotecké měšťanky někdy koncem jara roku 1913 nebo 1914 na dětské školní slavnosti, pořádané na Stéblovicích. Bylo to na Rambouskově zahradě (nyní u Nováků), kde vystupoval v dětské aktovce jako slavný „Doktor Pirlimpinpin“, léčící všechny neduhy.

Pak jsem se s ním sešel až po skončení první světové války jako student v Jičíně. Působil tam jako učitel po návratu z fronty, kam byl jako studující jičínského učitelského ústavu také nahnán. Brzy jsme se seznámili jako krajané. Procházivali jsme se spolu často po Jičíně a on mi vypravovával své zážitky z vojny a zasvěcoval mne do mladé české literatury. Měl po ní neobyčejně

široký rozhled a vyslovoval o ní někdy velmi ostré, ale vždycky velmi vtípné úsudky a názory stejně jako o literatuře světové. Také jsme spolu chodovali pěšky z Jičina na neděle domů. Byly to dlouhé „šlapací túry po císařské silnici“ přes Lochov a dál přes Drštěkryje a Samšinu — on na Pihov, já na Stéblovce.

Pak byl Zindr přeložen a učil na Mladějově, do Jičina přicházel už jen občas. Zato jsme se vídali v Sobotce, kterou měl velmi rád. Když jsem končil studium na učitelském ústavu, pozvali jsme ho do maturitního věnečku. Omluvil se, ale poslal nejméně trojnásobné vstupné a kromě toho mi vnutil „kapesné“ se slovy: „Užij toho, maturita je jen jednou — a student nemá nikdy kapsu přeplněnou“.

Když jsem pak nastoupil v roce 1922 na měšťanskou školu v Rovensku pod Troskami, pokračovalo naše přátelství a naše schůzky dále. Chodil jsem každý týden na neděli domů a scházeli jsme se skoro každou neděli dopoledne v Sobotce. Po procházce na soboteckém korze pod podloubím na straně u městské radnice nás cesta vedla pravidelně do knihkupectví Václava Mrvy poblíž školy. Tenkrát bývaly krámy v neděli dopoledne otevřeny a Mrvovo knihkupectví mělo dobrou pověst a na venkovské městečko velmi vysokou úroveň. Mělo kromě dvou výkladních skříní a později ještě pasáže vedle sousedního Mrvova cukrářství dvě prodejní místnosti. Na stěnách regály s knihami a uprostřed stolek s proutěnými křesílky. Napřed prodával papírnický tovar a noviny pan Mrva, jehož jsme nazývali „Venča, Venča“ a který každého pěkně přivítal; vzadu se o knihkupectvou část podniku starala jeho sestra. Byla to žena předobrá, laskavá a ochotná a její zásluhou hlavně platilo Mrvovo sobotecké knihkupectví po jistou dobu snad za nejlepší knihkupecký podnik v dalekém okolí, okresní města nevyjímaje.

Měli tam vždycky hned poslední novinky knižního trhu a slečna nám je předkládala na stůl k prohlédnutí i s novými čísly literárních a jiných časopisů. Tam jsme proseděli a prodebatovali mnoho hodin, o prázdninách leckdy i ve všední dny, prohlédli si novinky a skoro nikdy

jsme odtud neodcházeli s prázdnou. Když nezbyvalo peněz, kupovali jsme i na úvěr — a tak jsme si spolu občas postesklí, že už tam máme oba trochu velkou sekýru, a zapřísahali se, že tam už nevkročíme. Ale ono to nedalo — a nakonec jsme dluh poplatili a „brali na knížku“ nanovo.

Od Mrvů jsme spolu chodovali podle školy buď k Čálovicům a na Stéblovce, kde bylo poslední zastavení u nás, nebo přes Bořenova k Větráku, k Vránově a přes Carbaník k nim na „Bicánku“ a někdy zase pro změnu k Šalandě a odtud dolů na Pihov.

Na těchto cestách hovořil a vypravoval víc on než já, měl velmi široký rozhled a hodně zkušeností z vojny i z četných cest po světě. Cestoval rád a nikdy mi nezapomněl poslat aspoň pohlednici — z Vídně, z Benátek, Říma, Neapole i z Paříže. Po obědě u nás (dřív ho maminka nepustila a on si rád pochutnával zvláště na jejích selských buchtách) jsem ho vyprovázel — a on mne zase od nich, takže jsme často prochodili hodně času po úvozech a mezích mezi Stéblovicemi a Pihovem.

Pak byl jako exponovaný učitel poslán na Slovensko do Turčianského Svätého Martina, odkud psával dlouhé dopisy. Vnikl dokonale do slovenštiny, stal se autoritou nejen na martinské měšťance, ale začal psát slovensky i články, básně a povídky do četných novin a časopisů. Také já jsem byl brzy potom poslán na „československý východ“, na ruskou měšťanskou školu do Tačova a později do Užhorodu. Oženil jsem se, nastaly starosti o rodinu a tak jsme si v té době už jen občas psávali, scházeli jsme se málo.

A pak se stala ta hrozná věc. Při nějakém učitelském shromáždění v Turnově ke mně přiběhl celý bledý kolega Mánek se zprávou, že se Joža Zindr zastřelil. Bylo to pro nás zdrcující. Oba jsme ho měli rádi a nemohli jsme uvěřit, že tento mladý a veselý člověk, plný moudrého optimismu a nadějný básník, není už mezi živými.

Snad nikoho z kamarádů a známých kromě svého pozdějšího přítele, malíře Václava Pavlíka, jsem s takovým zármutkem a bolestí nevyprovázel na poslední cestě jako nezapomenutelného Jožu Zindra.

100. výročí úmrtí soboteckého rodáka — děkana Františka Rolejčka

Při prohlídce staré části mělnického hřbitova zaujme jistě každého Sobotáka nápis na vysokém železném kříži uprostřed hlavní cesty:

Pod tímto křížem odpočívá v Pánu

V. P. František Rolejček

přísežný notář a konsistorní rada, děkan a čestný měšťan na Mělníku

Narozen v Sobotce 11. dubna 1801 Zemřel 6. června 1869

Modlete se za ubohou duši jeho!

Václ. Jar. Černý v „Památkách soboteckých a okolních rodáků“ z roku 1882 uvádí, že „P. Rolejček František ze Sobotky narozen v čís. d. 49 dne 11. dubna 1801 býval učitelem náboženství na gymnasiu v Litoměřicích, roku 1845 se stal děkanem v Chomutově a zemřel 6. června 1869 co děkan Mělnický“.

Osobnost děkana Rolejčka je zajímavá pro soboteckou historii tím, že pochází z rodu, který v XVIII. století byl v Sobotce značně rozvětven. Ant. Sakař ve svých „Dějínách města Sobotky“ uvádí 6 měšťanů Rolejčků, z nichž např. r. 1752 v konšelské radě zasedal Ondřej Rolejček, který jako spoluradní pořídil svým nákladem pro sousoší na náměstí obraz sv. Maří Magdaleny. V téže knize v „Soupisu mužského obyvatelstva z r. 1770“ je uveden jako majitel domu čís. 49 Antonín Rolejček, člen soukenického cechu, který měl dva syny Jana a Antonína.

Jiří Trejbal ve své historické práci, uveřejněné ve Zpravodaji Šrámkovy Sobotky: „Z historie nápisů na stavbách“ píše, že na záklpě z domku č. 27 (nové číslo) na Malém náměstí v Sobotce, jehož nynější majiteli jsou Anna a Václav Dvorských, je nápis:

„Pochválen Bůh Ježíš Krystus. S pomocí Boží Vyzdvížen jest tento Krunt Nákladem Jana Rolejčka Souseda a Spolu Měšťana Města Sobotky Léta Páně 1801 Roku Dne 27. Máje.“

Podle zápisu v matrice soboteckého děkanství pod č. 140/7 pag. 149/4 je zapsáno, že František Antonín Rolejček se narodil 11. dubna 1801 v Sobotce č. 49. Otec:

Jan Rolejček, souseď ze Sobotky, Matka: Alžběta dcera zemřelého Jana Oplta, krejčího ze Sobotky, a Kateřiny ze Sobotky č. 42.

Z uvedeného je možno usuzovat, že na místě dnešního domku č. 27 na Malém náměstí měl domek děd děkana Rolejčka, soukeník Antonín Rolejček. Domek byl patrně ve zchátralém stavu, a když jej podědil nebo převzal jeho syn Jan, otec děkana Rolejčka, buď jej zbořil a vystavěl nový, nebo snad jen přestavěl a opatřil výše uvedenou záklpou. Stavbu dokončil v květnu 1801, tedy měsíc po narození svého syna Františka.

Druhý důvod, proč nás zajímá životopis děkana P. Frant. Rolejčka je, že byl strýcem dramatického spisovatele PhDr. Františka Věnceslava Jeřábka, jehož matka Alžběta byla rozená Rolejčková. Děkan Rolejček podporovala svého synovce na studii a také zasahoval do volby jeho povolání.

O mládí a studijních letech P. Frant. Rolejčka zatím mnoho nevíme. Gymnasium studoval v Jičíně a dokončil v Mladé Boleslavi, pak poslouchal tři roky filosofii na pražské Karlově universitě, ale r. 1821 přešel z neznámých důvodů do litoměřického semináře, kde byl roku 1825 vysvěcen na kněze. Působil v Nymburce a pak v letech 1836—1844 jako profesor náboženství na litoměřickém gymnasiu. Tyto životopisné údaje uvádí Josef Jungmann ve své Historii literatury české, kde se také dovíme, že František Rolejček byl i literárně činný. R. 1832 vydal totiž v Praze knížku „Svatost svatého birmování“ s podtitulkem „Dárek pro ty, kteří tuto svatost přijímají, též rodičům, učitelům a kmotrům.“ Dílko má 146 stran.

Roku 1845 byl P. František Rolejček jmenován děkanem v Chomutově a vzal si sem malého synovce Frant. V. Jeřábka, kterého „pan strýček“ hodlal podporovat při jeho dalším vzdělání. V Sobotce vychodil Jeřábek pouze dvoutrídni školu, a protože byl teprve devítiletý, byl dán napřed do čtvrté třídy hlavní školy, aby se zdomkonil v němčině. Na gymnasiu v Chomutově studoval mladý Jeřábek tři léta (1847—49). Když byl strýc přeložen roku 1849 do Mělníka, dal svého svěřence na další studie do Mladé Boleslavi.

Při nastoupení děkana Františka Rolejčka na Mělník mu bylo jako představenému školy doporučeno městským zastupitelstvem, aby se věnoval zvláště školní mládeži, u níž se posledními politickými událostmi (rok 1848 a 1849) projevila špatná školní docházka. Tento úkol se mu jistě podařilo splnit. Roku 1854 byl biskupskou konsistoří jmenován ředitelem hlavní farní školy.

Byl činný i v samosprávě města. Hned po svém příchodu na Mělník, když byl volen 18členný samosprávný výbor, stal se jeho členem. Za zásluhy o školu, za založení sbírek školních pomůcek, které podstatně také rozšířil, a za konání dobročinných sbírek mu udělilo městské zastupitelstvo na Mělníku r. 1863 čestné občanství. Za tuto prokázanou poctu věnoval děkan Rolejček farní škole knihovnu pro učitele, kterou pořídil většinou vlastním nákladem, a kostelu stříbrný emailovaný kalich v hodnotě 200 zl.

Když dne 6. června 1869 téměř po dvacetiletém působení na Mělníce jako děkan a ředitel farní školy zemřel, doprovodilo ho dne 9. června 1869 na hřbitov velké množství občanstva a všechny mělnické spolky a korporace v čele se zástupci města.

Zesnulý, zvláště v posledních letech svého života, vykonal pro dobročinné ústavy na Mělníce velmi mnoho dobrého a prospěšného. Poukázal chudinskému fondu a kostelům přes 1200 zl. Podle poslední vůle věnoval také 100 zl. na postavení železného kříže na hřbitově, který byl přesně za rok po jeho smrti nad jeho hrobem vztyčen a vysvěcen.

Jak již bylo řečeno, byl děkan Rolejček strýcem Frant. Věnc. Jeřábka. Nadaného synovce Františka se ujal „pan strýček“ a podle přání matčina i svého chtěl, aby se stal knězem. Umožnil mu studie v Chomutově a Mladé Boleslavi a pilně ho podporoval i tehdy, když byl v semináři v Litoměřicích. Roku 1858 se však konečně rozhodl několikaletý zápas o volbu povolání mezi mladým Jeřábkem na jedné straně a jeho otcem a strýcem děkanem na druhé. František se totiž rozhodl, že teologie zanechá a bude studovat filosofii. O této změně v životním povolání se radil se soboteckým děkanem Palánkem. Když děkan poznal, že Jeřábek nemá lásku ke kněžskému stavu, jeho rozhodnutí schválil a uvolil se s ním zajet do Mělníka ke strýci děkanovi Rolejčkovi. Pan strýček zprvu nechtěl ani slyšet o vystoupení ze semináře, ale po domluvě soboteckého děkana nakonec svolil pod podmínkou, že František pojedě do Prahy k mimořádné zkoušce u známých profesorů, kteří měli s konečnou platností rozhodnout, zda mladý Jeřábek má dosti schopností ke studiu filosofie.

Zkouška dopadla ve prospěch Jeřábkův, ale strýček na Františka přece jen zanevřel. Roku 1859 si František stěžuje v dopise otci: „Že panu strýčkovi psal již dvakrát, ale neodpověděl mi, ačkoliv psal pokorně“. Naproti tomu děkan Rolejček píše jeho otci, že mu František napsal psaní, „z něhož velká hrdost a domnělost o sobě vysvítá. Za všecko umění nic nedám, o tom již svatý Pavel napsal, že vědomost nadýmá, a to platí o Františkovi. Žádného nepoprosit, žádnému se nepokořit, každému i třeba strýci zkušenému říct: Ty se velice mejliš atd., to nejsou vlastnosti, které získávají lásku. Že bych pro něho byl život dal, to ví dobře, ale od té doby co se ho chytla svéhlavost a hrdost, od té doby vadne láska.“

Otec a strýc žádali poslušnost a vděčnost a viděli životní štěstí mladého Jeřábka v povolání kněze, kdežto syn si hájil právo na svobodné určení svého povolání a raději se zřekl podpor a dobrodiní strýcova, než by se poddal. Jeho pozdější životní úspěchy však mu daly plně za pravdu, což usmířilo nejdříve otce a později i strýce. Když se totiž manželům Jeřábkovým (PhDr. F. V. Jeřábek se oženil v Sobotce s Luisou Šolcovou) narodil syn, byl mu strýc za kmotra a po něm dostal jméno František a podle záliby otcovy ve studiu východních dějin — Konstantin. Jediný synek však zemřel v útlém věku 4 let.

Tak sté výročí úmrtí soboteckého rodáka a děkana P. Františka Rolejčka nám poodhalilo roušku nad jeho záslužným životem a připomnělo nám jeho dobré skutky, které vykonal nejen pro vystudování PhDr. Frant. Věnc. Jeřábka, ale také pro město Mělník.

Josef Volf

Prameny: Památník soboteckých a okolních rodáků od J. V. Černého z roku 1882. — Ferd. Strejček: Návštěvou u nejstaršího sokola - Národní Politika 11. X. 1932. — Jan Voborník: „Frant. Věnc. Jeřábek“ [1923]. — Lud. Böhm: „Král. věnné město Mělník a okres Mělnický, vydáno r. 1892. — Jos. Jungmann: Historie literatury české.

Ing. arch. František Max, malíř Jičínka a Libáňska, zemřel 18. 3. 1969 ve věku 73 let. Již na jičínské realce maloval akvarely a pokusil se o oleje. Původním zaměněním architekt, věnoval se od roku 1935 malířství. Pracoval špachtlí, která plně vyhovovala architektuře Prahy, pražským uličkám, ale i venkovským stavbám. Práce špachtlí působí velmi plasticky. Maloval velmi hbitě, práci nepřerušoval a snažil se zachytit náladu pražských i venkovských zákoutí, sluneční svit krajiny nebo opar vznášející se nad Prahou. Uspořádal řadu výstav v Praze, Jičíně, Mladé Boleslavi, Libáni aj.

Jeho práce jsou výzdobou našich zastupitelských úřadů v cizině: v Paříži, Stockholmu, Oslu, Londýně, Chicagu, Linci a ve Vídni.

Největší část tvorby vznikla v Praze, Jičíně, Prachovských skalách, v rodné Libáni, Starých Hradech, ve vesničkách u Libáně aj.

Pro „Památníček“ a „Domanské poleší“ paní Blaženě Kodlové nakreslil mnoho pérovek, které doplnily popis libáňského kraje a prachovského poleší.

Uzavřel se životní osud ing. arch. Františka Maxe; již ho neuvídíme stát u malířského stojanu, abychom ho při práci mohli sledovat.

Odešel ušlechtilý člověk, který nikoho nezarmoutil.

Vk

Soutěžní úkol č. 3. — Do 15. června napište na adresu redakce, co je na fotografii zobrazeno. Soutěžní úkol je tentokrát velmi těžký a abyste ho úspěšně vyluštili, musíte si udělat výlet do soboteckého okolí.

Na první soutěžní úkol nám došlo celkem 20 odpovědí vesměs správných. Napsali nám čtenáři až z Hradce Králové, Prahy, Turnova atd. Knižní odměny získali tito vylosovaní luštitelé: Žák Čížek z 8c ZDŠ v Sobotce, B. Podobský z Trní č. 10, p. Sobotka a Jindřich Kolumpek ze Sobotky č. 365. A co naše soutěžní fotografie č. 1 představovala? Přečtete si odpověď Jindřicha Kolumpka, která byla uznána jako nejlepší: „Obrázek představuje starý statek postavený Léta Páně 1825 Janem Brixím ze Sobotky [tehdy Předměstí č. 7]. Ve výklenku je umístěna socha svatého Jana Křtitele, který byl patronem zakladatele statku. Nynější majitel pan Jindřich Brixí pochází z tohoto rodu. Statek má dnes číslo 188 a stojí v ulici Předměstské.“

Výsledky druhého kola otiskneme v příštím čísle.

V NOUZI POZNÁŠ PŘÍTELE

František Staška

(pokračování)

Ochotný milicionář, s kterým jsem mluvil první den, nás dovedl na obvodní oddělení. Asi dvouhodinové čekání na nepřítomného referenta jsme si krátili rozhovory s manželským párem z Rakouska, kterým někdo ukradl oknem v hotelu veškeré doklady. Dlouhou diskusí jsem měl též se službu konajícím milicionářem. Mluvili jsme o všem možném, ale hovor se vždy vracel k situaci v ČSSR.

Po odchodu z milice s prodlouženou platností dokladů jsme poprvé šli na oběd do hotelu „Velebit“, nazvaného podle pohoří v okolí. Po třech týdnech tábornického života a stolování přizpůsobeného přírodním podmínkám nejdnou v čistém prostředí s ochotnou obsluhou. Ani nám nepřípadlo, že jsme zdarma, neboť personál nám to ničím nedal znát, přestože neměli naději, že od lidí, kteří nemají peníze, něco mohou dostat.

Vrátili jsme se do kampu, sbalili stany, rozloučili se s těmi, kteří zůstávali (protože teprve začínali dovolenou) a odjeli jsme do Senji.

Před budovou školy, na starobylém, velkým kameny dlážděném náměstí stálo již asi 30 automobilů z různých okresů naší republiky. Správce ubytovny, vysoký, hezký, asi třicetiletý muž s úzkým knírkem — zástupce ředitele školy — nás uvítal a uvedl do naší světnice. Poněvadž nás bylo 11, dostali jsme samostatnou světnici se 12 postelemi. Jediná nevýhoda: museli jsme procházet světnici, kde bylo ubytováno asi 35 lidí. Byla to vlastně spíš nevýhoda pro ně, neboť dveře mezi našemi světnicemi vrzaly, což bylo nepříjemné hlavně v noci. Výhod samostatné místnosti bylo mnoho. Jednou z největších bylo, že jsme byli kolektiv, který byl z jednoho města, od začátku zvyklý na sebe a mající stejné názory i zájmy. V hromadné světnici nastalo velmi brzo „tříbení duchů“: někteří chtěli večer děle poslouchat radio, jiní chtěli spát a došlo k půtkám.

Nastalo stěhování. Lůžkoviny, prádlo, vaňiče, šaty — prostě vše potřebné k pobytu ve městě. Poněvadž jsme

se měli stravovat v lázeňském hotelu, byli jsme nuceni vzít si oblečení, které jsme po celou předcházející dobu pobytu v přírodě pod stany nepotřebovali.

Při stěhování jsem zažil další příhodu s cizinci. Vybral jsem v autě potřebné věci, když ke mně přistoupil starší manželský pár, jak se později ukázalo, západní Němci. Pán se mne optal, co že tu stojí tolik automobilů s poznávací značkou CS. Vysvětlil jsem mu, jak se věci mají, a dali jsme se do řeči o situaci. Jako v té době většina rozhovorů, tak i tento začal Lednem a končil současnými událostmi. A jako většina lidí, s nimiž jsem v Jugoslávii měl možnost hovořit, i tito manželé projevovali velký zájem o dění u nás a sympatie k socialismu s lidskou tvář. Když jsme se loučili, řekl muž: „Dovolte mi, abych Vám udělal drobnou radost“ a podával mi bankovku v hodnotě 5000 starých dinárů (v přepočtu našich 150 Kčs). Zdvouřile, ale rozhodně jsem poděkoval a odmítl. Poté se snažila vnutit mi ty peníze jeho paní. Odmítl jsem i její přesvědčování. Paní se dala do pláče. Velmi srdečně, s přáním mnoha štěstí a možnosti brzkého návratu domů se rozloučili a odešli.

Po nastěhování jsme se seznamovali s internátem. Byla to poměrně stará budova, patrně dřívější klášter, přebudovaná k novým účelům. Místnosti sloužící nám k ubytování byly v prvním poschodí. Umývárny byly společné — pro muže i pro ženy. Záchody (jako téměř všude na Balkáně) byly tzv. turecké: v podlaze otvor, po jeho stranách vybetonované veliké jakoby stopy bot (v tomto internátě z keramiky) a normální splachovací zařízení. Pro hromadné ubytování neznám lepší zařízení.

V přízemí ve sborovně internátu byl rozhlas, v suterénu ve školní jídelně pro nás instalovali televizi.

Do hotelu Velebit jsme měli velmi blízko — asi 300 metrů. Cestou jsme chodili kolem malé restaurace, před kterou každý večer opékali na dvou rožních skopce. Byl to velmi idylický pohled: V rozšířené části úzké uličky dva stolečky s trpělivě čekajícími zájemci o nádherné vonící, do zlatova opečené skopové, kuchař (nebo zjednaní kluci) otáčející pomalu rožněm... Bohužel jsme se neodvažovali kousek této slibně vyhlížející pochoutky koupit z prostého důvodu: abychom nepřivedli majitele restaurace na mizinu. Stalo se totiž, že asi druhý den našeho pobytu v internátě šla rodina ze Šumperka s dvěma dcerkami na večeři. Mladší z nich neodolala lákavé pochoutce a vyškemrala na matce 3 dináry. Když hostinský zjistil, že je Češka, dal jí zdarma asi dvoukilový kus kýty. Tímto činem vlastně znemožnil nám ostatním ochutnat tuto dobrotu, protože nikdo z nás nechtěl riskovat, aby se dostal do postavení možno říci žebráka — přestože bylo vše míněno ze strany Jugoslávčů velmi upřímně.

Z téhož důvodu jsme se styděli jít k holiči, neboť pro „hosty z ČSSR“ se pracovalo zdarma. Místní lékárník nabídl svému kolegovi z Čech bezplatnou výpomoc léky. Švagrová si šla dát k obuvníkovi opravit boty — opět bezplatně. Vstup na plovárnu i do kina zdarma. Prostě ze všech stran všestranná péče a projevy sympatií.

Bohužel, našli se mezi námi lidé, kteří toho zneužívali. Otec té dívky ze Šumperka vyprávěl tuto příhodu: Přišel do cestovní kanceláře pro stravenky. Tam stál nějaký muž z Prahy a vymáhal podporu. Personál se mu snažil vysvětlit, že on teprve začíná dovolenou a tedy se na něho podpora nevztahuje. On však drze trval na svém do té doby, než se náš známý „vložit do hry“ a rázně a jadrně mu to česky vysvětlil. Pražák se rychle vytratil a odjel — bohužel asi pokračovat v děláni ostudy jinde.

Hlavní náplní dne byl poslech radia, četba dostupných novin, hlavně jugoslávských a rakouských, večer poslech televize. A úvahy o situaci, srovnávání zpráv a hovory s hostiteli. Tak nějak se vytratila radost z moře, koupání a ostatní slasti dovolené — i u lidí, kteří dovolenou teprve začínali. Tranzistorová radia neumlkala po celý den. Stále někdo seděl v jídelně a sledoval zprávy z celého světa na školním radiopřijímači. Radio Zagreb deně v 11.30 a v 17.30 vysílalo česky a slovensky upozornění a zprávy našeho velvyslanectví.

Večer od 20 hodin jsou v jugoslávské televizi zprávy. Již v pátek večer jsme viděli filmové záběry z Československa. Tanky v ulicích Prahy, hořící domy a trosky

Dva přátelé Sobotky jubilují. 11. dubna jsme si připomněli šedesátku univ. prof. dr. Felixe Vodičky, kterého v Sobotce dobře znají z jeho přednášek o Šrámkových Sobotkách. Velmi významný byl např. jeho výklad „Klasikové a tradice v naší literatuře“, který proslavil v cyklu „A přece klasikové“ o X. ŠS 1966 a který vzbudil velikou pozornost hlubokým a širokým pohledem na oblast celé problematiky. Známe je i Vodičkův vztah k Fraňkovi Šrámkovi. Jemu věnoval svou přednášku „Šrámkova próza“ o I. ŠS 1957; základní význam má jeho rozbor Šrámkova Těla v doslovu k vydání tohoto románu z r. 1957. To je ovšem jen zlomek díla badatele, který má velké zásluhy o novou koncepci literárních dějin, založenou na analytických pracích o nejvýznamnějších osobnostech našeho kulturního vývoje (M. Z. Polák, B. Němcová, K. Havlíček, J. Neruda atd.) i na obsáhlém rozhledu po literatuře světové. Svou ochotu, pomáhat všude kde je třeba, osvědčil prof. Vodička i knižnou Svět literatury, v níž nacházejí spolehlivou a jasně pojatou příručku studenti a profesori středních škol. Vážíme si i ochoty, s níž se prof. Vodička účastnil soboteckých kulturních akcí, ačkoliv přemíra práce a funkce ředitele Ústavu pro českou literaturu ČSAV kladly sotva únosné nároky na jeho čas. — Druhý jubilant a obětavý a ochotný příznivec Sobotky je zasloužilý umělec Miloslav Disman, který dosáhl pětadesátky 27. dubna. M. Disman, zakladatel a vedoucí rozhlasového recitačního souboru, pobyl dvoje prázdniny se svými žáky v táboře v Pleskotech a býval v Sobotce častým hostem. Svou aktivní účastí přispíval k oživení programů Šrámkových Sobotek. Byl vždy vzorem nesmírně vlídného přítele mládeže a všechen svůj pedagogický talent a všechny své síly věnoval a věnuje výchově mladých lidí k rozvíjení citu pro krásu přírody i slova. Dokladem této péče je i poslední kniha „Dětský přednes a dramatický projev“, kterou spolu se svým spolupracovníkem dr. Vratislavem Kubálkem vydal koncem roku 1968. Přejeme jubilantovi, aby si ještě na dlouhá léta zachoval svůj elán a aby zase mezi nás zavítal.

aut, plačící lidé, nepokořená mládež. I ostatní program byl ve znamení Československa: besedy reportérů s politiky, s pracujícími v závodech, s venkovany, s turisty. Všichni vyjadřovali z obrazovky veliké sympatie s naším lidem a jednomyslně odsuzovali hrubý zásah do naší suverenity.

V sobotu uváděla televize přímým přenosem tiskovou konferenci náměstka ministerského předsedy naší vlády Oty Šika. Otázky byly kladeny srbsky, tlumočeny do češtiny, odpovědi z češtiny do srbštiny. Bylo to pro nás velmi poučné a povzbuzující. Rozebíral příčiny a možné důsledky vpádu cizích vojsk na naše území. V těchto pohnutých dnech trvaly televizní zprávy od 20.00 do 21.30 a až do 22.30 hodin. Nakonec bývaly zprávy v češtině.

V sobotu před zprávami jsme se shromáždili v jídelně a besedovali s námi zástupci města Senji. Seznámili nás se vším, co pro nás bylo zařízeno, ptali se nás po našich požadavcích, přinesli dětem čokoládu a cukroví a kuřákům cigarety. Zvolili jsme si svého zástupce, který měl na starosti styk s hostiteli. Byla jím učitelka z Prahy, která dovedla srbsky.

V neděli dopoledne jsme asi čtyři seděli ve velké místnosti a psali dopisy nebo četli. Přišel správce ubytovny s naší důvěrníci a hledali jednu paní. Vyvolali jsme ji

a pan Jurčič jí předal dárek k narozeninám. Tato pozornost nás velmi dojala, neboť to bylo mnohem více než pouhé pohostinství.

Denně jsme byli svědky velikého zájmu o nás a naši vlast i ze strany prostých občanů. V neděli ráno, jako každý den, jsme si šli pro stravenky, které byly dávány na jeden den. Poněvadž byla neděle, bylo samozřejmě zavřeno ještě v 8.15, kdy jsem došel k cestovní kanceláři. Uvědomili jsme si, že dnes asi ůřadují později, a to jen pro nás, neboť neděle je nedělí i zde. Tož jsme tedy pokojně čekali, až některý z ůředníků přijde. Ne tak ale místní občané. Když viděli postávat stále se zvětšující hlouček „hostí“, dosti hlasitě nadávali na ůředníky, že nechají „chudáky z ČSSR“ hladovět. Bylo nám to samotným velmi trapné, neboť jsme opravdu neměli za zlé, že si ůředníci přispali. Asi v 9 hodin přišel muž lámající trochu slovenštinu a prohlásil, že jde „milostpaní“ vzbudit. Marně jsem mu říkal, že počkáme — resolutně prohlásil, že je placena za to, aby se o nás starala, a šel pro ni. Ještě jednou jsem za ním běžel, ale marně. Byl neústupný. Asi za 20 minut ůřednice přišla, usmívala se a omlouvala. Nedala na sobě znát, že k vůli nám byla vzbuzena a bylo jí asi nevybíravými slovy domluveno. Jako jindy, byla velmi ochotná a vřdná.

(Dokončení příště)

KAMARÁDI

Před více než šedesáti lety nebylo v Sobotce věrnějších přátel než hodinář František Mencl a řezník Matěj Horáček. Velmi dobře si rozuměli, oba byli veselí, nenechali se navzájem na pokoji, ale nikdy se na sebe nerozlobili. Přátelství nepřerušilo ani odstěhování Horáčkovy do Velvar. Občas do pozdního věku přijížděl do Sobotky a nejmilejšími chvílemi pobytu v Sobotce bylo setkání s hodinářem Menclm. Uvádíme několik historek o tom, co si vzájemně prováděli.

Oprava budíku

Matěj Horáček našel ve strouze za městem odhozený starý kávový mlýnek. Se slovy: „To bude něco pro Mencla“ sebral mlýnek, doma jej zabalil do ůhledného balíčku a poslal s ním učeně k Menclovi, že pan mistr posílá k opravě budíka pro bratra z Dolního Bousova.

Mistr Mencl vzkázal Horáčkovy poděkování, když však balíček rozbalil, byl zklamán. Manželka mu radila, aby mlýnek zahodil. „A to zas ne,“ ohradil se Mencl, „za tuto opravu mi Matěj zaplatí.“

Za několik dnů odešel Horáček za nákupem dobytka do vsí a tehdy Mencl zabalil kávový mlýnek do ůhledného balíčku a šel do Horáčkovy krámu: „Paní Horáčková, Matěj mi dal do správký budík bratra z Dolního Bousova.“ „To ste hodnej, pane Mencl, co to bude stát?“ „Ale jenom zlatku, paní Horáčková.“ „Víte, pane Mencl, až se Matěj vrátí, on se s Vámi srovná.“ „Paní Horáčková, já bych si tu zlatku vybral v salámu.“ Paní Horáčková by nebyla dobrou obchodnicí, aby nevěděla, že ve zboží v hodnotě jednoho zlatého je současně i jejích výdělek, ochotně navázila za zlatku salámu a dala jej Menclovi.

Odpoledne se vrátil Horáček a manželka mu říkala, že Mencl přinesl budík. „No a co říkal?“ smál se Horáček. „Dal mi budíka v balíčku a že oprava stojí zlatku, řekla jsem mu, že se s ním vyrovnáš?“ „Tos dobře udělala,“ smál se Horáček. „Ale Mencl že si tu zlatku vybere v salámu.“ „A dalas mu ho?“ „No dala.“ Mistr Horáček se přestal smát: „Dej mi toho budíka,“ požádal manželku, „já zítra musím do Bousova, já si ho uložím, abych na něj nezapomněl.“

Elektrický zvonek

Hodinář František Mencl míval v mládí zájem o technický pokrok, byl např. první v Sobotce, kdo měl zaveden do bytu elektrický zvonek.

Po instalaci zvonku však skoro pravidelně k půlnoci zvonek spustil a nepřestal zvonit, dokud Mencl nepřiběhl k domovním dveřím a nezačal otvírat.

Mencla to brzy omrzelo, zasadil proto jednou z večera do tlačítka zvonku jehlu a čekal.

Blížilo se k půlnoci, když tu najednou zvonek silně zazněl a ve zlomku vteřiny ustal. Mencl hbitě vyběhl z domu, u dveří nikdo, ale za rohem stál někdo opřen o zeď. Když na něho Mencl posvítíl, byl to Matěj Horáček, prst měl v ústech a horlivě vysával krev: „Tys mně,

Franto, dal, já snad tu jehlu zlomil a mám ji v prstě. A kdo za mne bude zítra dělat párky a salám, to abych ůčedníka ztrhal.“

Nabídka koptu

Do Sobotky přijeli Němci od Mimoně. Prodávali dřevěné nářadí a dřevěné uhlí. Mluvíli velmi špatně česky. Matěj Horáček se s nimi těžko dorozuměl. Jeden z Němců se dotazoval, kdo by v Sobotce koupil kopt.

Horáček se zamyslel a řekl si, ať si Mencl zopakuje znalosti němčiny. Ukázal Němci na Menclův krám a povídá: „Tam, majstr urmachr.“ Ukázal na věžní hodiny, vysvětloval pracně, že mistr hodinář potřebuje moc koptu na natírání hodinových věžních ciferníků — ciferblat. Němec pochopil, poděkoval, sebral do náruče pytlíky s koptem a rovnou do Menclovy krámu.

Neznalý češtiny nerozuměl výstraže na dveřích — Pozor schod! A tak vstoupil, klopytl a i s koptem upadl. Jeden z pytlíků se otevřel, vysypal a v tu chvíli se zatmělo rozsypaným koptem po celém krámu. Mencl s velkým ovládnutím slušně Němce odbyl a po zbytek dne pracně čistil s manželkou švarcvaldky, pendlovky, hodiny s kukačkou a jiné hodinářské zboží, než uvedli krám do původního stavu. Paní Menclová dlouho nemohla Horáčkovy zapomenout, že jim poslal takového dobrého zákazníka.

Je samozřejmě, že Mencl nezůstal Horáčkovy dlužen a připravil mu zase jiné překvapení.

Každá legrace něco stojí

„Obcházel jsem vesnice a nakupoval dobytek,“ vyprávěl po létech Matěj Horáček.

„Sedím v hospodě někde za Bousovem, když vstoupil chlapík a nabízel ke koupi bukový zouvák za pouhé dva šestáky. Koupil jsem jej a prodávající hned proměnil utržené šestáky za osiřejší nápoj, přisedl a bavili jsme se u stołu. Nabízel mi další zouvák, aby mohl dále pít. Odmítl jsem kupovat zouváky po jednom. ‚Takhle kdybyste mi do 14 dnů dodal 500 kusů takových zouváků, tomu bych rozuměl — ale abych je měl doma na dvoře.‘ Pláclí jsme si, dal si napsat mou adresu do notesu, dobu dodání a cenu za zouvák, pili jsme litkup, chlapík se pěkně napil, bylo veselo. Rozešli jsme se, byli jsme veselí a ani jsem si na dodávku zouváků nevzpomněl. Tu najednou v sobotu po ránu, týdenní trh byl v plném proudu, stojím u špalku — najednou vejde ten chlapík a že veze ty zouváky. ‚Zbláznil jste se,‘ povídá manželka od pultu — a on na to: ‚Paní, s vámi nemám co mluvit, támhle váš pán zouváky objednal.‘ Začal jsem se vytáčet, krám se zaplňoval lidmi, chlapík ale měl s sebou manželku, ta otevřela notes a na mne: ‚Psal ste to, pane Horáček, 500 kusů zouváků do 14 dnů — a my jsme tu ještě dřív, však jsme se nadřeli. Zaplatte, nebo jdeme rovnou k doktorovi Najmanovi, ať Vás žaluje.‘

S těžkým srdcem jsem zaplatil stovku, od manželky jsem pak užil, zouváky jsme složili do dřevníka a co

s nimi. Rozdávali jsme je známým, neubývaly však. Když přišel nějaký kluk na nákup, přidával jsem k nákupu zouvák, tu máš místo morkové kosti.

Když jsi v ostudě, o posměch se nestarej. V Sobotce jsem se s tím smířil, ale když tady Mencl s ostatními štvanci napsali do Mladoboleslavských listů článek plný chvály o podnikavém a příčinlivém řezníku Horáčkoví, který vedle řeznictví zavádí velkovýrobu a velkoobchod zouváky, to už bylo na mne moc. Kam jsem přišel, všude se mne vyptávali, jak jdou zouváky, někde mi opravdově nabízeli dodávku dalších zouváků — a vysvětlujte jim to.

Každá legrace něco stojí, tato legrace byla ale opravdu drahá.“

CIRKUSOVÁ PRODUKCE

Matěj Horáček s Františkem Menclm po létech vzpomínali:

Do Sobotky přijel cirkus. Měli stan na náměstí, chodili ke mně kupovat maso a musím říci, že to byli pořádní a poctiví lidé. Měli plno dětí, návštěva představení slabá a dluh u mne rostl. Principál přišel za mnou, že lituje, že mi nemůže zaplatit, a ještě k tomu má další starost, onemocněl mu august. Večer o představení čeká větší návštěvu, abych prý si sedl u pokladny a z vybraných peněz si dluh uhradil. Poctivý člověk.

A já na to: „To zas tedy ne, kdybych si sedl u kasy, tak k vám více lidí nepřijde. Víte co, večer budu dělat augusta já. Uvidíte tu návštěvu.“

Cirkusák nechtěl věřit, ale nakonec svolil. Bez bubnování a plakátování se rozkřiklo po městě o mé chystané produkci. Večer cirkusový stan nesáčil. Ještě jsem se

neoblékl, přiběhl principál, do krejcaru vyrovnal dluh a ještě mi radostně oznamoval, co mu zbylo.

Začala produkce. Znáte to, jako august jsem měl spojovat jednotlivé akrobatické výstupy. To jste měli vidět a slyšet ten potlesk a pokřik. Nespletli mne však. Začal jsem principálovi dávat různé sobotecké hádanky, na něž diváci živě tleskali.

Asi v polovině představení jsem dal principálovi otázku, zda ví, kolik je v Sobotce ševců? Sto? Ne! Dvě stě — Také ne! Tři sta! Také ne! Tak Vám to řeknu, pouze tři. Jak to, vždyť v každém druhém domě v Sobotce je ševcovská dílna. „Nemáte pravdu, pane principále,“ já na to. „Ševci jsou v Sobotce jen tři, všimněte si vyvýšených firem, Karel Cumpfe — švec, Josef Macoun — švec a zde přítomný, ukázal jsem to publika, František Pekelský, jak mužský tak ženský mistr ševcovský. Ti ostatní jsou obuvníci.“

Nastal takový řev a potlesk, že lidé na náměstí vyběhali z hostinců a z domů a hromadili se před cirkusem.

Tady Mencl mi hodil věnec cibulí, následovaly další věnce cibule a následoval další řev a křik diváků.

Po představení mi principál mockrát děkoval: „Pane Horáček, vás je k řeznickému špalku škoda, vy byste dovedl táhnout lidi.“

Do vzpomínky zasáhl František Mencl: „A taky se, Matěji, přiznej, že jste celý rok nemuseli koupit za krejcar cibule!“

(Podle vyprávění Fr. Mencla a Matěje Horáčka)

Š.

O úmrtí prof. Františka Šolce jsme naše čtenáře informovali již v 1. čísle letošního ročníku ZŠS. Dnes uveřejňujeme několik slov, jimiž se s ním 29. listopadu 1968 rozloučil v semilském krematoriu jeden z jeho prvních žáků, ing. Jar. Vlček z Malé Skály:

„Život Váš a život Vašich žáků byl spjat pevnými pouty přátelství a lásky. V mladém věku kolem r. 1910 přišel jste na turnovskou reálku — sám rodák z nedaleké Sobotky — abyste svým zjevem, krásným osobním příkladem, pevným charakterem, láskou a porozuměním, převětivostí a dobrotou vedl nás, tehdejší mladé žáky. Neznal jste povýšenosti, znal jste jen přátelství. A nebylo divu, že takovýto příklad táhl a sémě Vámi zaseté vydalo užitek stonásobný.

Léta mýjela, my odcházeli, Vy jste však na ústavě zůstal a vychovával generace další a další. Ani válečné hrůzy Vás nezměnily, ani válečná smrt Vašeho přítele prof. Josefa Buchara, s kterým jste byli spjati věkem i přátelstvím.

Zdálo by se, že Vaše životní cesta byla posypána jen samými růžemi. Leč nebylo tomu tak. Ani Vy jste nezůstal ušetřen útrap a starostí, ale málokdo o nich věděl — podle slov Schillerových „velké duše trpí tiše“.

Až v letní podvečer tajemný letní vánek rozšumí staré lípy pod Humprechtem, políbí ztichlou hladinu Červenického rybníka a probudí v našich srdcích tichou ozvěnu, tu na Vás jistě vzpomeneme. Život zemřelých dobře je uložen v paměti živých... A Vaši světlé památce zůstaneme věrni, pokud nám srdce bude v těle bít. Vy pak na sklonku života jste o sobě mohl prohlásit zcela shodně s hrdinou Rostandovým: „Odevzdávám Ti, ó Pane, to jediné, co jsem měl — svůj čistý štít!“

LITERÁRNÍ ZE SOBOTECKA

- Tak jako Radko Bílek v posledním dvojčísle našeho časopisu se zamyslelo v den pohřbu Jana Palacha více diváků, když shlédli v televizi Stříbrný vítr. Ohlasy najdeme v ostravské Nové svobodě 30. I. (Zd. Krčmář: Očistný večer), v litoměřickém Proudě 7. II., v Československé televizi 17. II. (dopis M. Hanuše) atd. — V Pražské Svobodě 5. III. a ve Večerní Plzni 24. III. najdeme informaci o gramofonové desce vydané na Palachovu počest a o tom, že na ní jsou i Šrámkovy verše.
- Šrámkovy básně otiskla bratislavská Smena 7. II. (Láska a vzdor), ostravská Nová svoboda 20. II. (Poutník) a Svět práce č. 13/69 (Pohádka o nás). O uvedení Měsíce nad řekou v Domažlicích píše plzeňská Pravda 16. I. a 7. II., o filmech Měsíc nad řekou a Stříbrný vítr Z. Smejkal v brněnské Rovnosti 8. III.
- Ze své lásky k dílu Fráni Šrámka se vyznávají spisovatel Radovan Krátký v Prazi 8. II., textařka Marie Doležalová v časopise Šťastnou cestu 19. I., básník Milan Kraus v bratislavském Rozhlase 20. I. a literární kritik Bohumil Polan v Květech č. 10/69.
- Kdo je to, když se řekne Jan Ratkín — se dozvíte v Zapisníku č. 3/69.
- Bratislavské Nové slovo vysoko hodnotí Justlovu desku k 50. výročí vzniku Československa, na níž jsou též verše Fráni Šrámka.
- O vzniku Šrámkova pokřiku pro sobotecké skauty píše K. Bílek v časopise Junák-skaut č. 11—12/69. Zde najdeme i článek MUDr. Jiřího Filsaka o správném vybavení pro zimní turistiku.
- Cílevědomou koncepci Šrámkových Sobotek připomíná Kulturní práce č. 1/69.
- O práci Recitačního studia Šrámkova domu píše Marie Hejnová v Amatérské scéně č. 3/69 (s fotografiemi), K. Bílek ve vysokém Větrníku č. 3/69 a Předvoj č. 5/69.
- Obsáhlý článek J. P. „K výročí pěvce Prvosenek“ o loňském 130. výročí narození Václava Šolce otiskl časopis Čtenář v prosinci 1968.
- Významný článek dr. Mirko Nováka „O zvlátnostech českého národního vědomí“ najdeme v časopise Politika č. 1/69.

- O našem Zpravodaji se zmiňuje Svobodné slovo 12. II.
- V Květech č. 6/69 najdeme článek VI. Thieleho „Sedm veselých historek o Václavu Špálovi s reprodukcemi pěti jeho autoportrétů a pěti jeho karikatur od Ad. Hoffmeistera, Fr. Bidla, Ant. Pelce, Fr. Muziky a Alfr. Justitze. Reprodukci Špálova obrazu „U Berounky“ přináší Svět socialismu č. 6/69 a o výstavě jeho díla v Kramářově galerii píše mj. Jan Baleka v Pochodni 27. II., J. Hoffmeisterová ve Vlastě č. 6/69 a Svět práce č. 9/69.
- Obsáhlý rozhovor se spisovatelem Josefem Knapem uveřejňují Studentské listy z 18. III.
- Pochodeň 14. III. informovala o rozhovorech s ing. A. Otmarem a akad. malířem Janem Špálou v rozhlase.
- Jaroslav Šimůnek publikoval své nové recenze mj. v Mladé frontě 11. II., 4. III., 18. III. a 21. III.
- O rodině stavitelů železnic Gerstnerů se dočteme zajímavé údaje v Rudém právu 1. III. a v Zápisníku č. 2/69.
- Nové verše sobotecké učitelky Blanky Švábové otiskly v poslední době Svět práce č. 6/69 (O co jde), Československý voják č. 21/68 (Toužení, Matka) aj.
- Ve Vlastě vycházela od počátku roku 1969 na pokračování povídky Karla V. Raise Skleník se sobotekými ilustracemi Adolfa Kašpara. Rovněž na pokračování vychází v časopise Sedmička příběh dr. Václava Šolce Kamarádi z And.
- Sedesátiny MUDr. Marie Kafkové připomíná Pochodeň 18. II.
- Radko Bílek píše o událostech kolem 28. října 1918 v Pochodni 27.—28. VII. 1968 a v Új szó 30. VII.
- O tom, jak se dostal půlměsíc na špičku Humprechta, píše Stanislav Rudolf v časopise Sedmička č. 27/69.
- Sté výročí založení učitelského ústavu v Jičíně připomíná K. Bílek v Učitelských novinách 27. III. a v Pochodni 18. III. V Pochodni 28. III. najdeme článek věnovaný učitelům našeho kraje.
- V časopise Geologický průzkum č. 1/69 píše prom. geolog J. Procházka v článku „Ložiska sklářských písků na české křídové tabuli“ o velkých perspektivách lomu ve Střelci-Hrdoňovicích (s celostránkovou fotografií).
- Celostránkovou barevnou fotografii Humprechta s textem Jana Kloboučnicka najdeme v Květech č. 9/69, kde je rovněž další díl barevné Boudovy mapy Československa, na níž jsou kresby Trosek, Kostí a Humprechta. Fotografie Kostí jsou i ve Světě socialismu č. 9/69 a v Trnu č. 4/68; fotografie lidových staveb z našeho kraje otiskly Svět v obrazech 25. II. a Naše vesnice 28. II.
- V jičínském Předvoji č. 5/69 najdeme záznam události na Sobotecku před 40 lety, článek K. Bílka o Okresním archivu a K. Pokorného o sobotecké základní tělesné výchově. V následujícím čísle je zpráva o práci družstevního klubu v Markvarticích.
- Zář Mladoboleslavka č. 7/69 informuje o možnosti výletů na Tábor (přes Sobotecko), o dolnobousovské škole a Strojtextu, o nejstarších občanech Domousnic atd.
- V Rozvoji č. 12/69 píše Fr. Mlejnek o sochaři Josefu Drahoňovském, dále zde najdeme informace o nových dílech Fr. Křeliny a J. Knoba (stejně jako v Pochodni 20. II. a 19. III.) a o přednášce dr. Ant. Tichého 16. III. v Sedmihorkách O domácím odboji na Turnovsku za druhé světové války.
- V Bousováku č. 2 je dokončen článek J. Folprechta o zapomenutých a zaniklých řemeslech v Dolním Bousově; 3. číslo obsahuje Malou procházku Bousovem od Fr. Tláškové a L. Jeleček zde publikuje krajevé údaje z Palackého Popisu Čech 1848; v obou číslech pak najdeme články a verše Jos. Kozáka a mnoho zpráv ze současnosti.
- **Fraňa Šrámek: Stříbrný vítr** (ČS Praha 1969, 248 stran). Nejznámější Šrámkův román vychází již v 16. vydání, podruhé v edici lidové četby Klíč, tentokrát v nákladu 40 000 výtisků, v grafické úpravě a s kresbou na obálce Zdeňka Seydla, doslov napsal Josef Brukner.
- **Verše pro tajnou chvíli** (SNDK Praha 1968). V tomto výboru české lyriky pro mladé čtenáře najdeme i Šrámkovy básně Podzimní opuštěná a Strach z lásky.
- **Václav Pletka: Písníčky Josefa Švejka**. (Supraphon 1968, 191 stran). V doslovu cituje autor vzpomínky Vojtěcha Pavláška na Šrámkův vztah k vojenským zlidovělým písníčkám. Šrámek si tyto písníčky zaznamenával do zpěvníků, které se bohužel nedochovaly.
- **Krásný katalog** k nedávné výstavě díla **Václava Špály** v Galerii Vincence Kramáře v Praze s četnými reprodukcemi a úvodním slovem dr. Čestmíra Berky vydal Svaz čs. výtvarných umělců Praha.
- Krajské studio Československého rozhlasu v Hradci Králové vydalo pro studijní účely rozmnoženou publikaci „**Dopisy posluchačů k srpnovým událostem 1968**“ (tzv. „růžovou knihu“). Je to výběr z téměř 8000 dopisů a zpráv, které hradecké studio obdrželo ve dnech 21.—31. srpna 1968 od svých posluchačů. Výběr rozhodně zajímavý a věrně odrážející atmosféru oněch vzrušujících dní. Mezi několika příspěvky z našeho okolí je zařazen i dopis MV Československého svazu žen ze Sobotky. Po publikaci Sedm pražských dní (tzv. „černé knize“), kterou vydal pro vnitřní potřebu Historický ústav ČSAV koncem října minulého roku a která zachycuje srpnové události v Praze, je tato hradecká publikace další cenný dokument pro budoucí historiky. — Městský archiv v Sobotce děkuje touto cestou všem čtenářům, kteří mu zaslali noviny a další dokumenty ze srpnových dní, a žádá všechny čtenáře, aby mu i nadále posílali všechny zajímavý dokumentační materiál z loňského srpna i dalších vzrušujících dní. Budou tak zachovány cenné historické dokumenty. K. B.
- **Minulosti Jaroměře**. Sborník příspěvků k dějinám města. Vydal MěstNV Jaroměř a Muzeum Podkrkonoší Trutnov 1968, redigoval dr. Vl. Wolf, 328 stran, 27 Kčs. Sborník může sloužit jako ukázková regionální publikace. Obsahuje řadu cenných článků ze starších i novějších dějin Jaroměře i Josefova, užitečné jsou zvláště pečlivě zpracované bibliografie (Vl. Wolf: Historická bibliografie Jaroměře; J. Uhlíř: Významní rodáci...), Soupis periodik... a Filmografie města). Samostatný odstavec v soupisu kulturních pracovníků je věnován i soboteckému rodáku Františku Pekelskému (1864 až 1944), městskému kapelníku a hudebnímu skladateli v Jaroměři.
- **Naše hrady a zámky** se nazývá knížka omalované pro děti, kterou připravili Dagmar Rombergová a Josef Pávek pro pražské nakladatelství Olympia (vyšlo roku 1968). Mezi osmi kresbami českých hradů a zámků jsou i Kost a Trosky. Každá kresba je doprovázena verší, o jejich úrovni se nehodláme rozepisovat, pouze je doložit citujeme:

Ne nadarmo zve se žirný kraj
s pahorky a chlumu Český ráj.
Že hrad KOST jste znali jenom z fotky?
Vydejme se k němu ze Sobotky.

Kvetoucími třešňovkami máje
blížíme se k TROSKÁM, srdci Ráje.
A pak vystoupíme na Pannu,
vyšší z obou strmých jehlanů.
- V novém informačním bulletinu Krajského střediska památkové péče a ochrany přírody Pardubice **Informace** [bohužel jen rozmnožovaném] najdeme v 1. čísle mj. informaci ing. Jany Zemánkové o skanzenech ve Východních Čechách (i o Vesci a Podkosti).
- **Československá vlastivěda, díl I. - Příroda, sv. I. Orbis**, Praha 1968. 852 stran, četné obrazové i mapové přílohy, Kčs 90,—. V řadě populárně vědeckých encyklopedií, které v současné době vydává naše Akademie, zaujímá Vlastivěda velmi významné místo. Její největší předností je to, že jejími autory jsou skuteční odborníci, nikoliv tedy poučení úředníci, jak tomu bylo v případě Naučného slovníku, o němž jsme referovali před časem. Samozřejmě nás ve svazku nejvíce zajímá to, co je v něm o Sobotecku. Jsou to sice drobné odstavčky, ale významné z hlediska geomorfologie a zeměpisu. Najdeme tu opět popis a přehlednou mapu vývoje Jizery, která kdysi tekla od Horního Bousova k Domousnicům (str. 364—366) — přehlednou práci o tomto tématu možno dostat v nakladatelství ČSAV za Kčs 19,20. Balatka-Sládek: Pleistocenní vývoj údolí Jizery a Orlice, Praha 1965 — a popis Jičínské pahorkatiny (str. 457) a Jičínské kotliny (str. 701—702) se zmínkou o Sobotce a Humprechtu.
- **Z. Vulterin: Chráněná území východních Čech** — (Kčs 9,—); **M. Maršáková-Němčejová: Český ráj** (Kčs 0,80). Obě publikace vydány Krajským střediskem památkové péče a ochrany přírody v Pardubicích. První je reprezentačním seznamem chráněných území Východočeského kraje. Obsahuje řadu krásných fotografií a kreseb. Je vypracována velmi pečlivě, také úvodní přehled přírody kraje je ve své stručnosti vyčerpávající. Druhá brožurka se zabývá nejstarší československou chráněnou oblastí a je spolehlivě zpracována autorkou

četných textů o Českém ráji v podobných publikacích. Obě brožurky přináší po obrázku Semtinské lípy, ve druhé je ještě obrázek Kosti.

Nás v Sobotce zajímá, proč v seznamu chráněných území není uveden les pod Humprechtem, kde již řadu let visí tabulky „Chráněný lesní park“. Uvítali bychom v našem Zpravodaji nějaké vysvětlení.

Sobotecká všehochuť

▲ **MNV v Sobotce získal** v okresní soutěži národních výborů k 50. výročí vzniku ČSR v roce 1968 pěkný úspěch. Byl vyhodnocen mezi nejlepšími v okrese a získal odměnu ve výši 15 000 Kčs. Kladně byla hodnocena i aktivita dalších obcí ze Sobotecka v akci Z, v níž se mj. dokončuje výstavba prodejny v Samšíně a ve Skuříně.

▲ **Při příležitosti oslav letošního MDŽ** se zúčastnila Drahomíra Bílková-Kyzivátová ze Sobotky přijetí žen u předsedy Východočeského KNV v Hradci Králové Jiřího Osoucha, a R. Loudová z Libošovic byla spolu s dalšími ženami přijata předsedou ONV v Jičíně Karlem Šoltyssem.

▲ **Podle zprávy ze zasedání zdravotního a sociálního výboru České národní rady 8. dubna** uvažuje se o novém řízení a financování zdravotnictví. Vyžaduje se mimo jiné také, aby Ústavy národního zdraví byly v souladu s přirozenou spádovostí obcí, a to **nezávisle na hranicích správních celků**. Nebyla by teď vhodná doba usilovat o to, aby se obnovil původní stav z doby, kdy do obvodu soboteckého zdravotního střediska patřila i oblast dolnobousovská, takže v Sobotce mohla být zřízena pohotovostní lékařská služba? Toto zlepšení by jistě přivítali občané na Sobotecku i Bousovsku.

▲ **Náš krajan Alois Kozák** (rodák z Hrdoňovic) byl jedním z prvních, kdož navěčer 19. ledna 1969 zahájili hladovku a drželi čestnou stráž u pražského Národního muzea, kde se obětoval statečný český vlastenec, student Jan Palach. Byl nejstarší z celé čtrnáctičlenné skupiny dělníků a studentů, kteří tímto způsobem uctili Palachův čin. Sdílel nám, že když stál s československou vlajkou v ruce, mnohokrát si vzpomněl na hrdoňovické skály a celý Český ráj. A na mysl se mu drala slova jeho oblíbeného básníka Fráni Šrámka z básně Píseň svobody: Svobodni, svobodni být!

▲ **Na paměť Jana Palacha** vydala firma Ariston gramofonovou desku „Kde končí svět“ v režii Josefa Henkeho. V pásmu veršů je zařazena i báseň Fráni Šrámka „Náš mlčící voják“. Výtěžek bude věnován na akci SOS — výstavbu dětské vesničky.

▲ **Televizní štáb režiséra Josefa Vondráčka** a produkční M. Landischové se ve dnech 10.—18. dubna opět usadil v Sobotce, aby zde se členy Recitačního studia Šrámkova domu natočil Rakovnickou vánoční hru. Jak vše dopadne, budeme se moci přesvědčit letos na Štědrý den.

▲ **Všepolená schůze KSČ** v Sobotce se konala dne 25. března. Po zprávě výboru odpovídal tajemník OV KSČ s. Martinec na četné dotazy o současné situaci. Podobné besedy by se měly konat častěji i pro veřejnost.

▲ **Akad. malíř Jan Špála** vyprávěl 22. března v televizní Vlastovce redaktorce O. Čuříkové a všem mladým divákům o svém vztahu k umění a ke sportu.

▲ **Okresní kolo** soutěže středoškolačů a učňů v sólové recitaci se konalo 19. března t. r. v okresní lidové knihovně v Jičíně. Z 24 účastníků, kteří postoupili do okresní soutěže ze základních místních kol, umístili se na prvních dvou místech členové Recitačního studia Šrámkova domu Dušan Fiedler s verši Jiřího Ortena „První báseň“ a Olga Hurská s básní Fráni Šrámka „Uprostřed cesty“. Oba postoupili do krajského kola. — Téhož dne se konala v Domě dětí a mládeže v Jičíně dětská soutěž v recitaci. Tohoto okresního kola se po absolvování školních kol zúčastnilo na 80 chlapců a děvčat ze ZDS jičínského okresu. Z tří vybraných soboteckých účastníků soutěže postoupila do krajského kola Irena Najmanová, členka Recitačního studia Šrámkova domu s básní Jaroslava Vrchlického „Jarní romance“ a básní J. V. Sládka „Hlavy vzhůru“.

▲ **Východočeský rozhlas v Hradci Králové** (redaktor Jareš) natočil v pátek 14. února 1969 rozhovory s dvěma našimi krajany v Praze: Můj koníček je v Troskách. S inž. Ant. Otmarem o hradu Trosky jako námětu v umění. (Vysíláno v neděli 9. března od 10 hod.) a Můj otec, já a východní Čechy. Návštěva u akad. malíře Jana Špály (vysíláno o týden později). O pořadech referovala Pochodeň 19. III.

▲ **O letošních velikoncích** se Sobotka objevila dvakrát v Čs. rozhlasu: na Bílou sobotu 5. dubna vysílalo Brno rozhovor s prof. V. Hejnem a dr. K. Samšíňákem o méně známých zvláštlostech Sobotky, na Boží hod 6. dubna v poledne zazněl v pražském rozhlasu sobotecký zvon jako doprovod k Šrámkové básni Poutník.

▲ **Družstevní klub Vesna v Libošovicích** vykazuje zásluhou Květoslava Fryšného a dalších obětavých pracovníků pěknou činnost. Vloni uspořádali například autorovské zjezdy do zahraničí, v březnu t. r. přednášku MUDr. Lhotáka z Jičína o jeho pobytu v cizině, a prom. hist. Karol Bílek ze Sobotky přednášel o historii Libošovic a okolí.

▲ **Marta Taberyová** vystavuje velký soubor své keramiky v Domě kazatelů u Betlémské kaple v Praze. Je tu několik objektů, které jsme viděli na její předloňské výstavě v Sobotce.

▲ **Přítel našeho města**, akademický malíř Vladimír Komárek ze Semil (autor plakátu na X. Šrámkovu Sobotku), dosáhl velikých úspěchů na chebském trienále výtvarníků: získal 1. cenu za grafiku, 2. cenu za malířská díla (zde nebyla 1. cena udělena) a mimo to cenu města Chebu za grafický soubor. Gratulujeme.

▲ **MUDr. Václav Lekeš**, dlouholetý obvodní lékař v Rožďalovicích, hovořil 18. února v Čs. televizi v cyklu Můj kraj. Vzpomínal na svou praxi, během níž byl zavolán i k tragicky zemědělskému básníku Jožovi Zindrovi, který se zastřelil na hrázi rybníka Bučice. Pokusíme se navázat s MUDr. Lekešem spojení a podaří-li se nám získat jeho vzpomínky na Jožu Zindra, uveřejníme je v některém z příštích čísel.

▲ **Virtuóz na trubku Miroslav Kejmar**, v současné době „pražský“ Sobofák, měl samostatný koncert 10. února 1969 ve varhanním sále Domu umělců v Praze. Do velké hudebnické rodiny patří i jeho choť, která je členkou vokálního sboru „Pánkovců“.

▲ **Manželé Vilma a Čeněk Pekařovi** ze Sobotky chovají ve svém majetku několik zajímavých dopisů a památek na slavné lidi. Kromě mnoha dopisů a lístků Fráni Šrámka je to např. rukopis nápisu na hrob dlouholetého učitele sobotecké měšťanky Antonína Raise, jehož autorem je bratr Antonínův Karel V. Rais. Antonín zemřel v Mnichově Hradišti jako okresní školní inspektor a je na tamním hřbitově pohřben. Epitaf si můžeme na náhrobku skutečně přečíst. Zní:

Jen škole sloužil, milým českým dětem,
a práce pro ně vždy mu byla světem.
Když Pán mu odňal jeho dítě vlastní,
šel rychle za ním a jsou spolu šťastni.

▲ **Bývalý sobotecký učitel Josef Mařátko**, který nyní působí v Jičíně, přednášel 11. března členům krajského kroužku „Jičín v Praze“ o kantorské tradici a jejím vlivu na hudební život Jičínska. Středem jeho pozornosti bylo působení několika generací kantorského rodu Straků z Drahoraze.

▲ **Slavné sobotecké intrády** zazněly opět v chrámu sv. Maří Magdaleny při letošním Vzkříšení 5. dubna. Musíme obdivovat staré hudebníky, jaký krásný zážitek dovedou pod řízením pana Josefa Janků posluchačům připravit. Bylo by však skutečně načase zachytit intrády v jejich podání na magnetofonový pásek.

▲ **Do Městského archivu** v Sobotce věnovali v poslední době: spisovatel Jaroslav Šulc část svých rukopisů a dokumentačního materiálu, paní Marie Holečková ze Sobotky dva rukopisy Jana Kubů, pan Antonín Janda ze Sobotky knížky rukopisných nábožných písní z poč. 19. století a pan Václav Dvorský ze Sobotky staré poštovní knížky a novoročenky.

▲ **Novinky z Humprechta**: O letošních velikoncích si zámecké prohlédly první stovky návštěvníků. V plném proudu je jednání o generální opravě zámečku a o reinstalaci sbírek, kde by pak kromě literárního a vlastivědného muzea měla vzniknout expozice vývoje a současné úrovně hraček. O postupu jednání budeme čtenáře informovat.

▲ **Na listopadovém sjezdu Československého svazu požární ochrany** v minulém roce byl do jeho ústředního výboru zvolen také náš spolupracovník František Staška ze Sobotky.

▲ **Paní Vlastimila Ganzová**, dlouholetá vedoucí prodejny potravin Jednoty v Sobotce, odešla v únoru t. r. do důchodu. Mnoho zdraví a spokojenosti do budoucna jí přeje kolektiv prodejny.

▲ **Dr. Stanislav Ort**, Opatovická ul. č. 22, Praha 1 — Nové Město, koupí časopis *Náš domov* (všechny tři ročníky), který v letech 1925—1928 vydávaly v Jičíně Okresní osvětové sbory Jičín — Libáň — Sobotka.

▲ **Co nového v kině:** bylo provedeno nové vymalování sálu a v době konání plesů a přenosů hokejového mistrovství světa se osvědčilo operativní přeložení představení na jiné termíny, takže nedošlo ke snížení návštěvnosti. Na dny 1.—11. května se kino přestěhuje opět do sokolovny, kde proběhne tradiční jarní festival širokoúhlých filmů.

▲ **I. ročník mezinárodního závodu Běh Českým rájem** pořádají 6. července 1969 oddíl lehké atletiky TJ Jičín a Sokol Libuň. Start a cíl je v Hrdoňovicích. Trať pro vytrvalce vede přes Libunec, Březku, Jinolici, Podálsí, Kbelnici, Jičín-Letno, Holín, Prachov, Lhotu Pařezskou a Střeleč zpět do Hrdoňovic. Mílaři poběží údolím Libuňky směrem ke Troskám a zpět. Trať hlavního závodu měří 21 990 metrů, druhý závod se běží na 4050 metrů. Přihlášky závodníků přijímá do 21. června Alois Kozák, Vinohradská 176, Praha 3.

▲ **Televizní film Synáček** byl uveden v podvečer 13. dubna. Zahráli si v něm Čestmír Řanda, Jaroslava Tvrzníková, Hanuš Bor — a spolu s nimi i sobotecké náměstí a přilehlé ulice. Bylo by užitečné zpracovat soubis filmů a televizních inscenací, které již byly v Sobotce a okolí natočeny.

▲ **Letošní plesová sezóna** proběhla v Sobotce opět úspěšně. Snad žádný pořadatel si nemohl stěžovat na malou návštěvu. V sokolovně se konaly tradičně myslivecký ples, věneček tanečních, šibřinky, zdravotnický ples, požárníká merenda, sportovní karneval a letos poprvé i ples sklářský s bohatou tombolou. Na Poště se uskutečnil ples Baráčníků a celou sezónu uzavřel dětský karneval 23. března. Tancování se ovšem nezastavilo, protože ihned navazovaly josefská, pomlázková atd. Pro příští rok by bylo třeba, aby pořadatelé více dbali na společenskou úroveň plesů a nepouštěli do sálu „tanečníky“ ve svetrech a podobných úborech, což udivovalo zvláště tehdy, když byl sál doslova nabit a o finanční výsledek nebylo obav. Snad by pomohlo i upozornění na plakátech, že přístup na ples je možný pouze ve společenském oděvu.

▲ **Oprava.** Prosíme čtenáře, aby si v posledním čísle ZŠS na straně 21 doplnili u článku J. Vašků „Rok 1775 ve Vyskří“ v seznamu pramenů dílo Frant. Klapucha „Dějiny Vyskří“, které nedopatřením nebylo vytištěno. V čísle 1/1969 na str. 4 má čtvrtý řádek zdola správně znít: „Na paměť padlým“.

Mistr Karel Kinský, akademický malíř z Turnova a náš spolupracovník, zemřel 28. 3. ve stáří 68 let. Byl žákem a pokračovatelem V. H. Brunnera a jeho hlavní doménou byla v posledních letech kresba. To, co se z jeho díla týká Sobotecka, vypočítali jsme ve Zpravodaji v článku k jeho pětadesátinám. Věříme, že mu půda jeho milovaného Turnova, kde spočine po boku své choti, bude lehká. My mu zachováme vděčnou vzpomínku jako umělci, spolupracovníku a příteli.

Exlibris se soboteckým motivem od K. Kinského. Další dvě, připravovaná pro soboteckého příznivce, zůstala nedokončena.

▲ **Dosud jsme našim čtenářům nereferovali** o posledních úpravách na Poště v Sobotce, kde byl zadní sál obložen dřevem a bylo tam pořízeno i stylové osvětlení. Pěkného prostředí lze dobře využít k menším oslavám i kulturním akcím [svatební hostiny, ale i baráčnícký ples]. — Možná, že by se vyplatilo pozvat sem jednou týdně malé hudební těleso, mnoho občanů by si jistě přišlo strávit příjemný večer. Pěkné prostředí, výborná kuchyně a obsluha k této myšlence přímo svádějí.

▲ **K těžkému poškození dvou domů** s podloubím, čp. 129 a 130, na soboteckém náměstí došlo ve večerních hodinách 15. března 1969. V důsledku náledí nezvládl řidič autobusu řízení a narazil do podpěrných sloupů podloubí. První velká „klouzačka“ 23. ledna t. r. proběhla v Sobotce bez nehod, nepočítáme-li značné zpoždění v dopravě.

▲ **Určení záklopy.** Ve ZŠS roč. V., čís. 11—12, str. 104 uvádí J. Trejbal v článku: Z historie nápisů na stavbách: „1/2 — Číslo domu neznámé, muzeum na Humprechtě: Pochválen Buď Ježíš Kristus Léta Ráně 1736 dne 31. Augusti tento Dum S Pomocí Boží jest vyzdvížen S nákladem Matěje Hrdličky. Amen M. M. M. (B. T.)“

V Soboteckém Věstníku roč. XLI — z roku 1931, str. 69 čteme: Také sousední dřevěný dům začal dne 19. března 1931 bourati drogistka pan Josef Tauchman, aby na jeho místě postavil nový dům pro svůj závod. Tento postaven byl roku 1736 Matějem Hrdličkou.

Porovnáním obou zpráv je zřejmé, že záklopa patří k domu čp. 127, na jehož místě byl postaven dům pana Tauchmana téhož čísla. Vf.

▲ **Vážení a milí,** obdivuji vás, vážím si vaší nezištné práce, účtu vzbuzující odvahy, vytrvalosti a neochabující houževnatosti. Fakt, děláte to dobře. Málokterá místa a města se mohou pochlubit něčím, co by sneslo srovnání... Lituji, že vás tvrdá doba nutí koledovat a že nejsem bohat, abych najednou mohl poslat víc, než co zároveň s tímto dopisem zasílám [30 Kčs - pozn. red.]. Není to planá výmluva, porovnejte náš týdenní výdaj za potravu pro duši: každý den 1 deník, Listy, Zítřek, Svět práce, Svět v obrazech a Vlasta = 12,60 Kčs, k tomu 3 měsíčníky a nějakou knížku — na důchodce až až. Sám to do posledního písmene nestrávím, ale mám mnoho známých, kteří se příživí a naproti tomu mě zase přikrmují Reportérem, Mladým světem atp.

Jinak bych se vám rád přiznal, že tomu je už 40 let, co jsem do Sobotky přišel, že jí mám rád snad víc než některý domorodec, že si moc a moc považují toho, že patříme mezi přátele Sobotky, i když pomalu „cestička zarůstá“.

Mnoho, mnoho úspěchů přeje Vojtěch Pražák, Třebechovice p. O.

K tomuto hezkému dopisu, jednomu z mnoha, poznámka redakce: Žádný příspěvek nepovažujeme za malý, víme, že každý dává co může — někdo 15 Kčs, jiný stokrunu. Všem patří náš dík.

▲ **Redakce Zpravodaje Šrámkovy Sobotky** děkuje všem stálým odběratelům časopisu za skutečně vysoké částky, které zasílají jako dobrovolné předplatné na vydávání ZŠS v tomto roce. Několik čtenářů zaslalo dokonce stokrunu. Rozhodli jsme se, že koncem roku zveřejníme jako zvláštní přílohu Zpravodaje seznam stálých odběratelů a jejich příspěvků. Proto odkládáme i přehled výsledků „rodácké akce“ do této přílohy. — Vznik soboteckého krajského kroužku v Praze je stále v jednání a k jeho ustavení dojde asi v září 1969. — Za zaslání 8. čísla loňského ročníku děkujeme ještě Marii Krausové z Prahy, Vojtěchu Pražákovi z Třebechovic a Oldřichu Rajmanovi ze Záhub, další výtisky již nepotřebujeme. Několik stálých odběratelů ještě nezaslalo příspěvek — žádáme, aby tak učinili obratem, jinak jim ZŠS nebude zasílán. Jestliže někomu ze čtenářů chybí některé číslo, stalo se tak při dopravě. Napište si o ně redakci.

▲ **Také Sobotka jásala** 28. března nad opakovaným vítězstvím našich hokejistů nad mistry světa ve Stockholmu. Na ulicích se zpívalo, vyhrával flašinet i jiné hudební nástroje a odpovědný redaktor ZŠS děkuje touto cestou hokejistům za nejkrásnější dárek k třicátým narozeninám.

▲ **První výsledky soboteckých fotbalistů:** Po několika přátelských zápasech prohráli fotbalisté Sokola Sobotka svá první dvě mistrovská utkání v I.B třídě Podkrkonoší — s Lomnicí n. Pop. 0:1 a se Rtyní 1:5. Věříme, že než dostanou naši čtenáři toto číslo do rukou, budou mít fotbalisté v dalších zápasech více štěstí.

▲ **V pondělí 7. dubna 1969** se konal již V. ročník Zátopkova závodu kolem hostivařské přehrady v Praze 10. Zakladatelem a ředitelem závodu je náš krajan Alois Kozák z Hrdoňovic.

▲ **Závody v letech na lyžích** v jugoslávské Planici byly dalším sportovním podnikem, jehož se zúčastnil televizní komentátor Jaroslav Suchánek. Věříme, že nám někdy opět napíše zajímavý článek pro čtenáře ZSS.

▲ **Kulturní kalendář jednou větou:** 3. IV. 1844 se narodil starý sobotecký Sokol František Pekelský. 8. IV. 1869 se v Rytířově Lhotě narodil učitel a vlastivědný spisovatel František Barkman. 9. IV. 1844 se v Dětenicích narodil hudební skladatel Roman Nejedlý. 10. IV. 1904 zemřel v Sobotce tajemník okresního výboru Jan Mach. 11. IV. 1894 zemřel v Sobotce první ředitel měšťanské školy František Ryba. 15. IV. 1864 se v Sobotce narodil kapelník František Pekelský, který působil dlouhá léta v Jaroměři. 24. IV. 1899 se narodil pokrokový pedagog Jaroslav Mánek. 3. V. 1949 zemřel jeden ze zakladatelů KSČ, učitel Josef Haken z Markvartic. 4. V. 1934 zemřel v Jičíně osecký rodák prof. Jaroslav Pažout, vlastivědný spisovatel. 16. V. 1909 se narodil přítel našeho kraje, spisovatel dr. František Kožík. 18. V. 1889 se narodil ředitel sobotecké měšťanky Jaroslav Bošina. 25. V. 1924 se v Libošovicích narodil básník Dušan Pala. 26. V. 1964 zemřel hudební kritik prof. František Pala.

▲ **Sobotectí jubilanti:** 80 let oslavila 24. IV. Eleonora Kuželová ze Sobotky. 75 let se dožívají 15. IV. Anna Baláková, 16. V. Pelagea Fišerová a 21. V. Jan Bázler ze Sobotky. 70 let oslavují: 4. IV. Božena Suchánková, 7. IV. Božena Buchbergrová, 27. IV. Marie Mašindová, 7. V. Marie Ortová a 21. V. Anna Macounová ze Sobotky, 10. V. Julie Hanušová ze Spyšové a 18. V. Rudolf Čuban z Lavic. 65 let se dožívají: 8. IV. Jan Čech (sobotecký učitel, nyní žijící v Praze), 21. IV. Františka Tanečková ze Staňkovic Lhoty, 29. IV. Barbora Borovičková, 19. V. Anna Kotátková, 20. V. Antonín Oppelt a 31. V. Marie Halbichová ze Sobotky a 31. V. Marie Macounová ze Spyšové.

▲ **Sňatky:** 15. II. uzavřeli v Praze sňatek Eva Honcová ze Sobotky a Horst Gehrman z Dessau. 1. III. byli v Jičíně oddáni Jitka Těšínská z Drštěkryje a Zdeněk Holub ze Sobotky. 14. III. uzavřeli v Sobotce sňatek Jaruška Kolbabová z Libáně s Iljou Bílkem ze Sobotky a o den později byli na Sychrově oddáni Drahuše Ortová z Nepřívěce s Karlem Králem ze Spyšové. 22. III. uzavřeli v Sobotce sňatek Miloslava Sirovátková ze Samšiny a Josef Tesař z Hrobičan. 3. IV. byli v Sobotce oddáni Hana Koldovská z Dolního Bousova s Františkem Najmanem ze Sobotky a Miluše Brojřová z Pařízku s Františkem Tlustým. 5. IV. uzavřeli v Sobotce sňatek Radmila Houžvičková ze Sobotky a Petr Vysloužil z Neuenburgu. 10. IV. byli na Sychrově oddáni Marie Preislerová ze Sobotky s Bohuslavem Drapákem z Přichvoje a 24. IV. tamtéž Dagmar Barkmanová z Dobšic s Václavem Hrdinou z Vyskře.

▲ **Za četné projevy soustrasti** při úmrtí paní Marie Sedmidubské ze Sobotky děkuje touto cestou manžel a rodina Havránkova.

▲ **Úmrtí v únoru:** 4. II. Stanislav Špígl z Trní ve věku 55 let. 6. II. Marie Tauchmanová ze Sobotky ve věku 84 let. 14. II. Marie Procházková ze Sobotky ve věku 76 let a Alois Grus ze Zámostí ve věku 78 let. 15. II. Kateřina Stránská ze Samšiny ve věku 92 let a hodinář Miloš Feigl ze Sobotky ve věku 56 let. 17. II. Marie Sedmidubská ze Sobotky ve věku 59 let. 20. II. Eva Slavíková ze Sobotky ve věku 79 let. 21. II. Marie Štrosová z Oseka ve věku 68 let. 23. II. Josef Chlomek z Libošovic ve věku 76 let.

▲ **Úmrtí v březnu:** 5. III. Františka Šourková z Oseka ve věku 82 let. 8. III. Augustin Šolc z Vlčího Pole ve věku 81 let. 9. III. Josef Kverek z Leštiny ve věku 69 let. 10. III. Anna Puchmajerová ze Sobotky ve věku 84 let, Božena Konečná z Mladějova ve věku 74 let, Františka Chalupová z Markvartic ve věku 67 let, Jan Jaroš z Kutné Hory ve věku 66 let a Jan Divíšek z Prahy ve věku 20 let. 15. III. Antonie Bázlerová ze Sobotky (posledně v Mladé Boleslavi) ve věku 78 let. 17. III. Barbora Holanová ze Zámostí, nejstarší občanka Sobotecka, ve věku 101 let. 18. III. Marie Holubová z Podkostí ve věku 66 let. 20. III. Marie Linková z Trní ve věku 78 let. 21. III. Bedřich Branberger ze Sobotky (posledně v Turnově) ve věku 78 let. 24. III. Štěpánka Jaščešenová ze Sobotky ve věku 63 let. 25. III. Josef Šolc ze Cvikova ve věku 73 let. 26. III. Stanislav Kavan ze Sobotky ve věku 34 let. 31. III. Marie Kolářová z Mladějova ve věku 59 let.

Akad. malíř Vladimír Kopecký: Pod Humprechtem

Chystáte rodinný výlet

školní literární exkurzi

zájezd čtenářů veřejné knihovny

rekreační výlet závodního klubu

chcete přijet za Fráňou Šrámkem?

navštivte Sobotku!

V Sobotce na náměstí ŠRÁMKŮV DŮM

(literární archiv, básníkova pracovna, síň poezie, besedy o literatuře)

RODNÝ STATEK BÁSNÍKA VÁCLAVA ŠOLCE, jedna z typických lidových staveb

SOBOTECKÝ HRBITOV, oslavený Fráňou Šrámkem a Emilem Axmanem, s hrobem V. Šolce a F. Šrámka

Významné sochařské památky

ZÁMEK HUMPRECHT, vlastivědné a literárněhistorické muzeum (F. V. Jeřábek, V. Šolc, J. L. Turnovský, F. Šrámek)

Výstava hraček

Rozhled po Českém ráji

STÁTNÍ HRAD KOST

(4 km od Sobotky)

Sbírka gotického umění z majetku Národní galerie

KOUPALIŠTĚ V HÁJI POD HUMPRECHTEM

(s možností stanování a ubytování v chatách)

VYCHÁZKY A VÝLETY

do blízkého i vzdálenějšího okolí (Plakánek, údolí Žehrovky, Trosky, Prachovské skály atd.)

VÝHODNÁ SPOJENÍ

autobusy a vlakem

NOCLEHY A UBYTOVÁNÍ

do chatách a v ubytovně na koupališti pod Humprechtem, v turistické ubytovně na hradě Kostí, v hotelu Pošta a Turista v Sobotce v hotelu Pošta na Mladějově

PŘÁTELSKÉ SETKÁNÍ
PEDAGOGŮ / VĚDCŮ / STUDENTŮ / RECITÁTORŮ
A KULTURNÍCH PRACOVNÍKŮ

Celostátní recitační soutěž posluchačů pedagogických fakult

XIII. ŠRÁMKOVA SOBOTKA

Věrní sobě

hovory o jazyce a národní kultuře

29. června / 5. července 1969

NEDELE 29. ČERVNA

Zahájení

pod patronátem nár. umělkyně J. GLAZAROVÉ

Vyhlášení výsledků literární soutěže ŠS 1969

Prof. dr. JAN KOPECKÝ,

náměstek ministra kultury:

Aktuální otázky národní kultury

Dopolední semináře

PONDĚLÍ 30. ČERVNA

Prof. dr. FR. SVEJKOVSKÝ:

„Vřel každému srdce po jazyku svému“

ÚTERÝ 1. ČERVENCE

Prof. dr. FR. DANĚŠ,

ředitel Ústavu pro jazyk český ČSAV:

Tajemství mateřské řeči

STŘEDA 2. ČERVENCE

„Pozdrav zemi“ — celodenní výlet do Poještědí
Vede V. Kamelský

ČTVRTEK 3. ČERVENCE

Prof. dr. ZD. KOŽMÍN:

Jazyk naší soudobé literatury

PÁTEK 4. ČERVENCE

Osobnost kulturně výchovného pracovníka
Beseda s těmi, kdo do toho mohou mluvit,
za řízení Hany Pazderkové,
ved. odb. kultury KNV v Hradci Králové

Večerní a jiné pořady

NEDELE 29. ČERVNA

Poetické odpoledne na soboteckých prostranstvích —
pořádá KOS

PONDĚLÍ 30. ČERVNA

Večer Památníku nár. písemnictví:

Šrámkovo Léto, jak je neznáte - Režie Jiří Hraše

ÚTERÝ 1. ČERVENCE

Slovenský večer na Humprechtě

Účinkuje pedagogická škola z Turč. Teplic

STŘEDA 2. ČERVENCE

Hudební a recitační večer v děkanském chrámu

„Na počest těm, kdo stojí v poznané pravdě“

Účinkují E. Doláková a J. Růžička z JAMU v Brně a RSŠD
za řízení Jiřího Padoura z Divadla za branou

ČTVRTEK 3. ČERVENCE

Večer pedagogických fakult

PÁTEK 4. ČERVENCE

Koncert Armádního uměleckého souboru Víta Nejedlého
„Věrní sobě“

SOBOTA 5. ČERVENCE

Sokolský den

Souběžně

Celostátní soutěž pedagogických fakult

v uměleckém přednesu — řídí ÚDLUT

Seminář KOS v Hradci Králové o básnickém rytmu

VÝSTAVA OBRAZŮ VLASTIMILA BENEŠE

Výstava slovenské výšivky

Odpolední vycházky a výlety po Českém ráji

Týdenní pobyt s ubytováním a stravováním v EVZ za 270 Kčs
Přihlášky a informace na MNV v Sobotce, tel. 2 a 108